

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

V združenju je moč!

LETO—YEAR IX.

CHICAGO, ILLINOIS, 18. FEBRUARJA (FEBRUARY) 1916.

ŠTEV.—NUMBER 7.

Iz glavnega urada.

Izrabimo čas za tekmo!

Brat, sestra! Ali ste že ali na agitacijo za vašo "Slovensko narodno podporno jednoto" in za svoj dnevnik? Ako še niste, ne odlašajte, ampak pridružite se veliki armadi agitatorjev in agitatorice za vašo jednoto in svoj dnevnik.

V vaši bližini mogoče žive Slovenci ali drugi Jugoslovani, ki še niso člani "Slovenske narodne podporne jednote". Radi bi pristopili k podporni organizaciji, da se mogoče še niso odločili, kateri bi pristopili, ali pa ne vedo, kam se naj obrnejo, da postanejo člani podporne organizacije. Drugi ne vedo, kakšno vrstno nalogo vrše podporne organizacije v Ameriki, tretji so brezbrizni, ker mislijo, da lahko izhajajo brez podporne organizacije.

Obiščite te bližnje in oddaljene posede slovence ali druge jugoslovanske narodnosti, ki čakajo na vas, da jim razložite ugodnosti, ki jih daje "Slovenska narodna podpora jednota" svojim članom in članicam. V slovenskih naselbinah se danes povsod sliši govorice o "Slovenski narodni podporni jednoti" in njenem bodočem dnevniku. Polje za agitacijo je razorano in obirno in če se malo potrudite, lahko privedete nove člane in članice pod okrilje S. N. P. J. in pridobite lahko nekaj novih naročnikov za svoj boljši dnevnik.

ne zadostuje za potrebe organizacije in sklenili so, da se tednik spremeni v dnevnik, ko se zanj oglašajo 5,000 prostovoljnih naročnikov.

Tekma, ki se sedaj vrši pri "Slovenski narodni podporni jednoti" se vrši v popolnoma drug namen kot tekme pri olimpijskih igrah. Namen pri "Slovenski narodni podporni jednoti" je vzvišen in plemenit. Ponosen je lahko vsak član, članica ali društvo, ki dobi eno sledečih.

PRIZNANJE ZA ZMAGOVALCE:

Priznanje za društva, ki pridobijo največ novih članov in članic:

1. Krasno graviran zlat prstan s pravim 3/16 kar. diamantom, vredno do \$35.00.

2. Gold Filled žepna ura 16 velikosti, dvojni pokrovi, jamčeni 25 let, koleseje Waltham (Bartlett) izdelka, na 17 kamnov, "adjusted". Vredno do \$30.00.

3. 10 kar. zlata moška verižica, teška 15 1/2 dwts., sraven lep obseg S. N. P. J. Vrednost \$30.00.

4. Silver Plated namizna oprava, sestojajo iz 6 malih in 6 večjih žlic, 6 nožev, 6 vilic, en nož za sivo maslo in žlica za sladkor, v lani izdelani. Vrednost \$12.00.

5. Krasna toaletna garnitura, sestojajo iz posrebrjenega srebra, krtače in glavnik, v lani s svilno prevlečeni žlički. Vrednost \$10.00.

Priznanje za člane in članice, ki pri svojem društvu dobe največ novih članov in članic:

1. Zlat obroč za verižico, v obliki srca s smalom S. N. P. J. Vrednost \$7.00.

2. Prstan, 10 kar. zlat s smalom S. N. P. J., vrednost \$6.00.

3. Prstan 10 kar. zlat s smalom S. N. P. J., vrednost \$5.00.

4. Gold Filled obroč s verižico s smalom S. N. P. J., vrednost \$2.50.

Priznanje za člane in članice, ki dobe največ naročnikov za naš dnevnik "Prosveta":

1. Krasno graviran zlat prstan s pravim 3/16 kar. diamantom, vredno do \$35.00.

2. Gold Filled žepna ura 16 velikosti, dvojni pokrovi, jamčeni 25 let, koleseje Waltham (Bartlett) izdelka, na 17 kamnov, "adjusted". Vredno do \$30.00.

3. 10 kar. zlata moška verižica, teška 15 1/2 dwts., sraven lep obseg S. N. P. J. Vrednost \$30.00.

4. Silver Plated namizna oprava, sestojajo iz 6 malih in 6 večjih žlic, 6 nožev, 6 vilic, en nož za sivo maslo in žlica za sladkor, v lani izdelani. Vrednost \$12.00.

5. Krasna toaletna garnitura, sestojajo iz posrebrjenega srebra, krtače in glavnik, v lani s svilno prevlečeni žlički. Vrednost \$10.00.

Ti predmeti se lahko zamenjajo. Če članica dobi priznanje, lahko zahteva prstan, uro ali verižico za ženske in iste vrednosti.

ALI TEDNIK ZADOSTUJE ZA S. N. P. J.?

Dokler je bila "Slovenska narodna podpora jednota" majhna, je zadostoval mesečnik za vse potrebe. Ko se je organizacija razvila, je konvencija v Clevelandu sprejela mesečnik v tednik na štirih straneh. Tak tednik je odgovarjal potrebam naše organizacije do pete konvencije v Milwaukee, ki je tednik s štirih strani povečala na osem strani. Storjen je bil zopet važen zaključek za razvoj naše organizacije. Organizacija je rastle, pomnožilo se je število članov in članic in društva, tako, da danes ne zadostuje tednik, študi bi bil na 16 ali več straneh.

Dogodi se, da društvo osvoji važen sklep, ki ga je v teku te

dna treba sporoditi članom društva in rojakom v naselbini in okolici. Seja se vrši v nedeljo in preden dobi uredništvo društveni sklep, je list že v tisku. V tedniku izide le ena izdaja "Glasila" in sklep mora čakati prihodnje izdaje. Na ta način društvo dosti krati trpi škodo, ker zaključek ne pride pravočasno v list. Če imamo dnevnik, se lahko izredno važni društveni zaključki priobčijo v drugi izdaji, ako so zakasneli, tedensko izdajo, ki je namenjena za vse člane in članice, da se vsaj del članov, članic in občinstva seznani s društvenimi zaključki, ostalo agitacijo se pa potem lažje dovrači ustne.

Če pogledamo dopise, se prepričamo, da potrebujemo dnevnik. Velike dopise je treba prinesiti v dveh ali treh izdajah. Seveda ne bo v tem nič boljše, ko bomo imeli dnevnik, vendar bo pa velika razlika. Pri dnevniku bo lahko velik dopis ali obširna razprava izšla v treh izdajah zaporedoma, to je v treh dneh, pri tedniku pa izide v treh tednih. V treh tednih pa čitatelj dostikrat pozabi, kaj je čital v prvi izdaji. Tako je s povestmi in znanstvenimi razpravami pri tedniku. Če imamo dnevnik, se povesti in razprave lahko nadaljuje skozi pet dni v tednu, v šesti izdaji, ki je namenjena za vse člane in članice, se pa priobčijo razprave, članki, dopisi, črtice in povesti, ki končajo v eni izdaji.

Koliko izredno važnih dogodkov se dogodi za delavce vsakega društva, ki se ne morejo vsi

mo.

Naj obrabimo stvar kakor hočemo, rešnica ostane, da tednik več ne zadostuje za potrebe naše organizacije.

Odvismo je sedaj od članov in članic, da dnevnik čimprej izide. Šesta redna konvencija je sklenila, da se izda dnevnik, ko se prijavijo 5,000 prostovoljnih naročnikov. Gl. odbor S. N. P. J. je v smislu pravil storil svojo dolžnost, da se sklep šeste redne konvencije čimprej izvede. Določil je 20 odstotkov provizije od naročnin in razpisal tekmo ali kontest, da dobe najbolj poštvovalni člani in članice priznanje za njih trud in delo.

Gl. odbor apelira na članstvo S. N. P. J., da razvije učinkovito agitacijo za svoj dnevnik, ki ga v resnici potrebuje in bo njegov obrambni ščit in svetovalec v vseh zadevah organizacije.

POZNEMAJTE JIH.

V smislu pravil so vsi društveni tajniki zastopniki za dnevnik "Prosveta". Poleg se se priglasili še sledeči bratje za nabiranje naročnikov: Karl Levč, John Peček, Jakob Košak, Vincenc Klemenčič, Joseph Vovk za Cleveland, O.; John Peteršek za Morgan, Pa. in okolice; Anton Blasič za Johnston City, Ill.; Joseph Poušek za Forest City, Pa. in Frank Trebata za Export, Pa.

Bratje, ki žele postati zastopniki za pobiranje naročnin, naj pišejo nemudoma upravništvu "Glasila", da jim upravništvo pošlje potrebne listine in pooblastilo.

Zastopniki ne pozabite, da lahko pobirate tudi naročnino za pol leta. V tem slučaju doplačajo člani in članice le en dolar.

Na delo bratje in sestre, da dnevnik kmalu izide!

— Štrajk prolinih delavcev. Iz Princetona, Ind., poročajo, da je zaštrajkalo 300 prolinih delavcev na vseh postajah Southern Railroad, na sekcijah Louisville in St. Louis.

Delavci, ki so do sedaj dobivali 14 centov na uro, zahtevajo 20c na uro in skrajšanje delovnega časa na devet ur dnevno.

Inozemstvo.

— Bojišča. Na zapadni fronti vrše večje operacije in iz Berlina poročajo, da so nemške čete v Champagne s naskokom vzele 1000 jardov dolge strelne jarke južno od Sainte Marie a Py. Ujelo se 4 francoske častnike in 203 mrtvi. V Parizu priznajo ta uspeh nemških čet in dostavljajo, da med Soissonsom in Rheimsom obstajajo Nemci francoske postojanke s topovi. V okolici Artoisa so Nemci izvršili štiri napade na francoske strelne jarke. Pri četrtem napadu so nemške čete v francoske položaje zapadle od grida šte. 140, iz katerih so jih zopet pregnale francoske čete s protinapadom. Boji se vrši na celi zapadni fronti in nemške čete so bile uspešne tudi v Vogezih, kjer so zasedle strelne jarke v dolžini 400 jardov, ki so jih po francoskem poročilu zopet izgnale.

Na vzhodnem bojišču so akuali Nemci prodreti na treh krajih skozi sovražne črte. Najhujši boji so se vršili južno od Dvinsk ob Dvini, na severovzhodni galiki meji v belbinskem trikotu in na bukovski fronti severno od Černovic ob Dnjestrju. Uspehe so dosegle ruske čete jugovzhodno od Izebeva v okraju reke Stripa, ki so se plačale s velikimi izgubami. Avstrijskih in nemških čet se precej občutne.

Na italijanski fronti so dosegle avstrijske čete uspehe pri Rovereto, kjer so se s vseh str

da priključajo in njih sovražnika, s protinapad je končal brez uspeha. Na drugih krajih se vrše topniški boji.

Bojarske čete so zasedle albanako mesto Fieri. Avstrijske in bolgarske čete prodirajo proti Draču in Valoni, kjer jih pričakujejo taljanske čete v dobrih pozicijah.

Iz Carigrada poročajo, da so se angleške čete pri Adenu umaknile pod varstvo topov s bojnih ladij.

Iz Petrograda poročajo o uspehih v Kavkazu, v Carigradu pa trdijo, da so ustavili rusko prodiranje.

— Na morju. Iz Berlina poročajo, da so kraljeve ladje Zeppelinskega sistema pri zadnjem napadu na Anglijo potopile angleškega križarja "Cardine" in razruševalca "Eden" in "Nioh". V Londonu pravijo, da ni res, kar poročajo iz Berlina.

Oboroženi trgovski parniki — pomožni križarji. — Iz Washingtona poročajo, da sta Nemčija in Avstrija izjavili, da po zadnjem februarju t. l. smatrata vsak trgovski parnik, četudi je oborožen, za enim topom, za pomožnega križarja, ki bo napaden, ne da bi se ga posvarilo. Avstrija in Nemčija hočeta doseči s to izjavo, da nevtralne države posvare svoje državljane, naj ne potujejo na parnikih, ki so oboroženi z enim ali več topovi.

Napad nemških torpedočolnov na angleške križarje. — Iz Berlina poročajo, da so nemški torpedočolni napadli angleške križarje 120 milj vzhodno od Dogger Bank. Angleški križar "Arabie" je bil potopljen in neki drugi križar zadel od torpeda. Nemci so rešili dva častnika in 21 moč s "Arabie". V Londonu izjavljajo, da niso bili napadeni križarji, ampak ladje za pokladanje morskih min.

Iz Pariza poročajo, da nimajo od omega februarja t. l. poročil o francoskem križarju "Admiral Charner", ki je bil v službi ob alrijekem obrežju. Po nemškem poročilu je dne omega februarja potopila torpedirala neko francosko bojno ladjo.

Iz Londona poročajo, da je an

gleški križar "Arethusa" zadel na morskem miru in se pogreznil.

— Drobne vesti. Iz Amsterdam poročajo, da je baron pl. Zedlitz, vodja prostokonservativcev, izjavil v "Vossische Zeitung," da ni izključeno, da se kmalu sklene mir in da je umestno, da se v načelu priobči mirovne pogoje.

Kardinal aretiran. — Iz Genta poročajo, da je nemška vlada dala aretirati belgijskega kardinala Mercierja. Kardinal je odločil potovanje iz Rima, da se izogne aretaciji na nemški meji.

Grška armada pripravljena. — Iz Aten poročajo, da je minister-aki predsednik Skouloudis namamnil v zbornici, da je v programu vlade obdržati armado pripravljeno in jo rabiti izključno le v interesu dežele. Zbornica je soglasno odobrila vladni program.

Vpad v Egipt odločen. — Iz Pariza poročajo, da je turška ekspedicijska proti Egiptu iz neznanega vzroka odložena. Najbrž še ni dograjena železnica, ki vodi do egiptovske meje. V Carigradu privoščita vsaki dan dva vlaka iz Nemčije, naložena s strelivom.

Nebojevnik smeje domov. — Iz Berna poročajo, da je nemška vlada odredila, da se smrjo vrniti domov žene, otroci in moški, ki niso sposobni za vojaško službo. Na podlagi te odredbe se je vrnilo 96,000 Francozov, 9200 Nemcev in 2600 avstrijskih podanikov domov. Za prevažanje teh ljudi je bilo treba 465 posebnih vlakov.

Iz Pariza poročajo, da je romunska vlada uspešno vov

lavos 100,000 parov ševijev v Bolgarijo.

Iz Dunaja poročajo, da so hydroplani napadli taljansko morskost mesto Ravenna, ki slovi valed finega riza. Letalec so metali bombe na železniško postajo, skladišča in tovarne. Drugi letalec so zopet napadli s bombami vodotok pri Codigoro Cavasellu.

Kako žive bogatini v Nemčiji. — Iz Berlina poročajo, da je vlada izdala ostre odredbe proti uvažanju šampanjca in kaviarja. Siromašni sloji stradajo, za razvražene želodce bogatinov so pa uvažali šampanjce iz Francije in kaviar iz Rusije.

— Enstja. Iz Petrograda poročajo, da ruska duma rahteva, da vlada zaseže življenske potrebščin in uvede pravično razdelitev na podlagi listkov.

Če je vest resnična, dokazuje, da so se oduhili polastili življenskih potrebščin in zanje zahtevajo nesramne cene. Rusija pridela toliko pševce in drugih poljskih pridelkov, da jih izvaža. Ako bi nekaj oduhov s zlatimi nalivi na frakih poslali v Sibirijo, bi kmalu odjenjala draginja.

— Nemčija. Iz Berlina poročajo, da je končala sodnijska obravnava proti Ernstu Meyerju, uredniku socialističnega dnevnika "Vorwarts". Meyer je bil obtožen, da je ščeval k razrednemu sovražstvu in se ni ravnal po vojaških odredbah. Državni pravdnik je predlagal 18 mesecev zapora. Sodišče je izreklo, da se Meyerja radi letaka "Kdo je odgovoren za vojno?" oprosti, obsodi se ga pa na teden dni zapora radi letaka "Anekdotalna bolezen".

— Anglija. Iz Londona poročajo, da so poklicali pod orožje vse samee na podlagi novega vojaškega zakona, ki so sposobni za vojaško službo. V splošnem sodijo, da dobe pol milijona rekrutov. Delodajalci oglašajo, da sprejmejo ženske v delo, ki prevzamejo mesta pod orožje poklicanih sameev.

Chevalier Roberto Centaro, prvi tajnik italijanskega poslanstva na Anglijskem, je izvršil samomor.

Nalili so ga mrtvega v hotelu West End. Poleg njega je ležal izstreljen samokres.

Ameriške vesti.

— Patriotizem naših jeklarskih baronov. Skoraj ne mine dan, da ne bi kapitalistični častniki, zagovorniki ameriškega velekapitala, ne povdarjali, da potrebujemo največjo mornarico na svetu, da vbranimosovražni vpad v Združene države. Kako izgleda patriotizem dimnikarskih baronov, dokazuje izjava senatorja Penrosea v senatnem komiteju za mornariške zadeve. Senator Penrose je dejal: "Če bodo Združene države producirale jeklene plošče, bodo privatni tovarnarji dvignili ceno za \$200 pri toni jeklenih plošč."

Združene države nameravajo zgraditi ali kupiti jeklarne, ki bi na leto producirale do 30,000 ton jeklenih plošč. Tako ogromno podjetje se ne more zgraditi v enem dnevu, ampak je treba kakih pet let, da je dograjeno. To vedo tudi jeklarski baroni in se hočejo z nesramno visoko ceno odškoditi, ker po petih letih ne bodo dobivali več naročil. Senat se ni dal ugnati v kosji rog in je vseno glasoval za državno jeklarstvo.

Značilno je v današnji družbi, da ste rop in tatvina kasnjiva po kasnem zakonu. Če pa kdo vsemu ljudstvu nastavi noč na pravi in pravi, takole bodete plašili, pa ni to kasnjivo delanje.

— Strah pred bojkotom. Iz Mitchellella, Ind., poročajo, da je Lehigh Portland Co. svojim delavcem dovolila osemurni delavnik s \$1.75 minimalne plaše. Družba je obratovala svoje podjetje s neorganiziranimi delavci, pravzaprav je svoje delavce pred dvem leti isprila, ker so se hoteli organizirati.

Isprti delavci so obvestili in proučili strokovne delavke organizacije, katerih delavci rabijo cement pri delu, da naj v bodoče da jo prednost cementu. Ki prihaja od tvrd, ki so naklonjena strokovnim organizacijam.

Družba se je zdaj shala in uvedla je osemurni delavnik. Strokovna organizacija cementnih delavcev povdarja, da je družba dovolila to koncesijo, ker se boji učinka bojkota, ali družba je ravnotako še danes nasprotnica strokovno organiziranega delavstva.

Značilno je, kaj je svoječasno pisal lokalni list v Mitchellu, da so se naselili kapitalisti: "V Mitchellu imamo najcenejšje delavne moči, izjema je le Kitaj."

— Kampanja za osemurni delavnik in ladjedelnicah. Oddalek kovinarskih delavcev v "Ameriki delavski zvezi", je pričel kampanjo, da se v vseh ladjedelnicah na atlantiški obali uvede osemurni delavnik. Zadnja konvencija "Ameriške delavske zveze" je odobrila ta korak.

— Centralna posredovalnica za delo. Zvezne, državne in mestne oblasti so sklenile, da ustanove v Chicagu centralno posredovalnico za delo, ki bo imela namen preskrbeti delo ne izkušenim delavcem v vseh krajih Združenih držav. V splošnem sodijo, da našt 16 v dveh mesecih postane meso in kri. Namen centralne posredovalnice za delo je znižati tržnjo za posredovanje, dobiti poročila iz vseh krajev Združenih držav o delovnih razmerah in kolikor mogoče omesti brezposelnost v gotovih krajih.

Naročajo se na dnevnik "Prosveta!"

DOPISI.

Reliance, Wyo.

Cenjeno uredništvo "Glasila!" — Sprejmite par vrstic v naše cenjeno "Glasilo;" sicer mi tečeta bolj kramp in lopata kot pero, vendar pa hočem poročati, kako se imamo Slovenci tukaj.

O kakšnem posebnem napredku ne morem poročati. Imamo društvo "Marks," števil. 177 S. N. P. J., ki pa le počasi napreduje, ker rojaki zapuščajo ta kraj, drugi pa ne pridejo sem.

Spregovoriti hočem nekaj besed o našem prihodnjem dnevniku "Prosveti," da bi se člani bolj zanimali zanj in ga naročali. Vsak član bi moral biti naročen. Če bi se nanj naročila le polovica članov in članice, bi naše Glasilo izhajalo kot dnevnik.

Zavedajmo se, da bi bil naš delavski dnevnik neprecenljive vrednosti za Slovence, posebno na zapadu, ker bomo prejeli čitali dnevne novice, ker na newyorškega moramo vsaki čakati po štiri dni.

Bratje in sestre! Vsi na delo, da naše "Glasilo" postane dnevnik in da prihaja v vsako slovensko hišo.

Kar se tiče delavskih razmer je stara pesem. Zasuži se toliko, da se živi, a da bi kakšen cent prihranili za stara leta, ko udje odpovedo, pa še mislijo ni. Kapitalizem izpiše delavcu zadnjo trohico moči, na stara leta mu pa zapoje pesem: Mi te ne maramo več.

Pozdrav vsem članom in članicam S. N. P. J. in kličem: Vsi na delo za dnevnik "Prosveta" in "Slovensko narodno podporno jednoto".

Član društva števil. 177 S. N. P. J.

Beadling, Pa.

Cenjeni urednik! — Odstopite mi majhen prostorček v našem naprednem listu, da poročam, kaj je novega na Beadlingu.

Pogorela je "šenda," v kateri sem našel pravičje, ki je tehtal 377 funtov in sem zanj plačal \$30.16. Šilen vihar je pogoltnil ogenj v "šendo," da se je vnela. Ko je moja žena opazila ogenj, je klicala na pomoč. Prihitele je požarna bramba, ki je imela robove na glavi, pa ni mogla nič ubraniti. Še pravičje je ostal v ognju. Za pravičje mi je najbolj žal, ker bo naše društvo števil. 172 imelo veliko veselico dne 4. marca t. l. in bomo na nji pogrešali kranjske klobase.

Izvolili smo veselilni odbor, ki bo skrbel za prigrizek in nedolžni ječmenovec.

Na veselico, ki jo priredi naše društvo "Dobri Prijatelji," števil. 172 S. N. P. J. dne 4. marca vabimo najljubše sosedne društvo S. S. P. Z. v Beadlingu.

Člani našega društva, ki se ne udeležijo veselice, plačajo 50c v društveno blaginjo, če se ne opravičijo s tehtnim vzrokom. Vstopnina je en dolar, dame so vstopnine proste.

Pridite vsi, ker boste z veselico zadovoljni. Na evidenca vsem tukajšnjim Slovincem dne 4. marca t. l. na veselici!

Jacob Ozanich, tajnik.

Collinswood, O.

Cenjeni urednik! — Odmerite kotiček za teh par vrstice v Glasilu S. N. P. J.

Delovne razmere so boljše kot pred par leti, ko je bil v navadi počitek 3 do 4 dni v tednu. Tukaj društvo dobro napreduje.

Zenaki društvo "Planinski Raj," ni med zadnjimi, ker se sprejme nova članica ali vpiše nova kandidatinja na vsaki seji.

Cenjene sestre! Le pridno agitirajte, da pomnožimo v začetku leta naše društvo za lepo številno članice. Tembolj se množi število članice, tem močnejše postaja društvo in nekega dne bomo lahko zle s ponosom na svoje delo pri našem društvu.

V zimskem času smo skoraj kane z veselico. No, vsak je pozimi rajše doma pri gorki peči, kot da bi šel v sneženem meteu na veselico, in komaj pričakuje zele ne spomladi, posebno evetovega majnika. Da naše društvo ne zamudi zatega časa, je šele, da izberemo prav prijazem dan in napravimo izlet v prosto naravo. Sestre udeležujmo se pridno sej, da ukrenemo najboljša v ko-

rist društvu. Vsaka članica naj pove na seji, kar ima na srečo, ker vsaka nekaj dobrega ve. Ravnamo se po pregovoru, ki se glasi: V slasti je moč!

Delajmo vse za eno in ena za vse!

Sesterski pozdrav vsem članom in članicam S. N. P. J.

Mary Turk.

Hermine, No. 2, Pa.

Zima pri nas še ni tako huda, zato tudi tupatam kateri sleze v zakonski jarem.

Tukaj se je poročil Frank Nemetz, posestnik in prodajalnik, z gđ. Mary Graibak. Novemu paru želimo veliko sreče in napredka v novem življenju.

V sosedni naselbini Hermine, No. 1, se je ustrelil rojak Soklich. Siromak je oslepel na obeh očesih in to ga je poglano prostovoljno v smrt.

Poročevalce.

Canton, Ill.

Cenjeni urednik Glasila S. N. P. J.! — Že dolgo ni bilo dopisa iz naše naselbine. Z delom se ne bom hvalil, čeprav delamo vsaki dan, ker je zaslužek komaj za "knofo", ki se potrgajo, za življenje pa ne zadostuje. Kaj bo 1. aprila, če se delo zopet ustavi, ker smo večina že zdaj "brok"? Preoklepamo nam tudi, da se bo vse podražilo, če zdaj ne zaslužimo toliko na dan, da bi kupili eno vrečo moka. Kaj potem, ko bomo hodili od vogala do vogala?

Nekteri pravijo, da se moramo že zdaj pripraviti dobro za štrajk. No bratje izkušnje imamo dobre, ker imamo v Ameriki že zdaj več praznikov kot delavskih dni. To sem zadnje leto preračunal.

Nekteri pravijo, da bo že bogdal, da bo boljše. Lani je bilo dosti slabo in ljudje niso imeli kruha, dokler niso dobili delodajalca, pri katerem so dobili delo. Če bi hodili le v cerkev in ne vpraševali za delo, bi bili že zdaj lačni kruha. Dokler človek dela, je bog z njim, ker zasluži. Če pa delavec izgubi delo, ga pa tudi bog zapusti.

Da je res tako, lahko spozna vsakdo iz sledečih vrstic. Nekega dne smo položili v naročje materi zemlji najstarejšo članico. No, spremili smo jo do cerkve in v cerkev. Ko je bila končana služba božja, so se gospod obrnili proti nam in povedali nekaj sladkih besed. Rekli so, da je bila dobra mati svojih otrok, a žal, ni ji bilo dosti za boga. Na to so se gospod ozirli proti nam in gledali naše regalije in rekli da bi socialisti najraje uničili hišo božjo in da ne verjejo v drugo kot v denar.

Ko so gospod tole "kunžno" povedali, sem mislil: "No, tebe tudi vrag vzame, ne uideš mu. Vzel si denar za obrede, torej verjeli tudi ti v denar in ne v boga. Posebno tebe bo zapisal v črne bukve, ker jemlješ denar od ljudi, ki verjamejo v denar."

Cenjeni urednik! Predaleč sem zabel, zato o stvari ne nadaljujem, da se dopis ne seznani s vašim košem.

Prav dobro prebiram kapitalistične čenice, kako se že sedaj pripravljajo za volitve in navdušujejo ljudi za militarizem, ki nam ne more drugega prineseti kot vojno. Če bi bili naši kapitalisti proti krvoprelitju in za mir, ne bi izdelovali strašno učinkujočega streliva. V čenikih lahko čitamo, da so ameriški šrapneli najbolj učinkujoči in pomore in pohabijo največ ljudi na bojišču.

Delavce, ali boš še vpridnoje tako lahkoveren, da boš ob času volilne bitke verjel obljubam republikanov in demokratičnih političarjev? Za delavce ni druge stranke kot socialistične. To spoznaj delavce in delaj za stranko, ki se bori za osvoboditev delavstva iz kapitalistične sužnosti, če hočeš biti svoboden.

F. Franko.

Indianapolis, Ind.

Cenjeni urednik Glasila S. N. P. J.! — Odstopite mi malo prostora, da pojasnim tukajšnje razmere o delavskem položaju.

Besnica je, da so se razmere nekoliko izboljšale, ali ne v prid delavstvu. Od ugodne konjunktura imajo koristi le kapitalisti. Na uslugo jim je vedno dosti pomagale, da zavajajo delavstvo na napačna pota.

Cenjeni bralci, preiti moram v podrobnejši, če hočem povedati, zakaj je vseeno za delavce slabo.

Sem ne vabim sploh nobenega delavca.

V naselbini imamo farno cerkev. Zato cerkev se pravi in se je prosilo vedno krog delavcev. Imeli smo tukaj posvetne šolnike in dobili smo patre. Kdo naj naštete vse duhovne, ki so tukaj pitali verne ovčice. Dosti jih je bilo in to naj zadostuje.

Dobili smo mladega gospoda, ki bi rad ves dolg hkratu plačal. Zmotil se je, kot so se zmotili drugi, ki so pred njim tak mislili. V cerkvi je dosti sedežev, ki pa niso vsi razprodani.

Pravijo, da je gospod šel k škofu in mu povedal, da ne morejo plačevati obresti od dolga. Škof je seveda mladega gospoda vprašal, če ima vse sedeže prodane. Gospod mu je odgovoril, da le polovico. Škof mu je priporočil, da naj ne odjenja, dokler vsaka družina ne najame sedeža, ker ni lepo, če pravi katoličan nima plačanega sedeža v svoji farni cerkvi.

Po tem dogovoru je prišel mlad gospod pripovedovati, da mora vsak Slovenec imeti svoj sedež v cerkvi. Slovenca, ki ne bo imel sedeža, bo zadela zelo huda kazen. Kakšna kazen? Ej, no, če umrje mu ne bo dovolil zvoniti. No, zame je vseeno, če mi zvoni ali ne, pa tudi nobenemu drugemu ne bo pomagalo zvonjenje v nebesa. Če bi zvonjenje imelo tako zaslugi pri bogu, bi zdaj iz zvonov v starem kraju ne vlivali kanonov in iz njih napravljali obročkov za topovske kroglice, ko je bog zapovedal "ne vlijaj!" Če bi zvonovi imeli kakšno priporočilno moč v nebesih, bi morali zdaj v starem kraju zvoniti noč in dan, ko se vojaki na bojiščih kar trumoma selijo na drugi svet. Če komu ne bo zvonilo, tudi zvonjenja ne bo treba plačati in na profitu bodo svoji pokojniki. Radi nezvonjenja se torej ni treba razburjati nobenemu človeku.

Neko mlado dekle je prišlo k gospodu plačat sedež za nako drugo osebo. Z dekletom je bilo še neko drugo dekle. Gospod ju je vprašal, zakaj ne kupita sedeža. Odgovorili sta, da premalo zaslužita. Gospod je na to povedal, če ne pojde slepa, da se bo moral obrniti do sodnije ali na kompanijo.

No, kaj pa imata v Ameriki sodnija in kompanija opraviti s cerkvijo? Prav ni! Za gospoda je boljše, da taka močovanja pridržati zase in če postane nervozen, ker ne gre vse po njegovi volji, si lahko rade odpravila, ki jih priporočajo zoper nervoznost.

Moje mnenje je, če res ne more cerkev več izhajati, naj jo prodajo, ker mislijo tukajšnja društva zgraditi svojo dvorano, ki bo odgovarjala vsem potrebam tukajšnjih Slovincov.

Rojakom, ki nimajo pribranje nega denarja, ne svetujem sem hoditi za delom, posebno dobrim katoličanom, ker bodo morali plačati sedeže. Sedež za družino stane \$10, za samce pa \$5 na leto.

Slovenci, rojaki, pristopajte k društvu F. Prelehen, števil. 34 S. N. P. J., ki zbora vsako prvo nedeljo v mesecu ob pol desetih dopoldne. Vsakdo naj se naroči na dnevnik "Prosveta," ki bo prinašal vesti iz domovine, sploh vesti iz vseh krajev sveta in po- dušne spise.

Opustimo stare stvari, ki nimajo za nas več pomena in razvijajmo se z duhom časa.

Pozdrav zavednemu delavstvu!

Anton Mrovlje.

Jump River, Wis.

Takole, naj tudi jaz sopes enkrat primem pero in se malo vdeležim političnega in tudi našega občega narodnega vprašanja, ki mi leži še vedno pri srcu, četudi sem se nekako izločil iz javnih razprav, in se držim najbolj farmarstva. Tebi, brat urednik, pa prosim za potrebiti prostor v Glasilu S. N. P. J. za ta spis.

President Wilson se je vasil pred kratkim po Ameriki in v pridigah je navduševal narod, ali bolje raznobarodno prebivalstvo Združenih držav za večjo vojsko in večjo mornarico. Ima sicer nekaj opozicije, a bil je burno sprejet in dvomljivo je, če ne bomo imeli v kratki dobi tudi v naši republiki Nemčiji slično vojaško mašino, le z razlokom, da se bo primoralo v vojske tukaj največ plebejski sloj, medtem ko nosi v Nemčiji tudi bogataš orožje. Iz

znane Wilsonove poslanice parlamentu in iz njegovega najzanege programa ljudstvu odmeva nekaj, da se bo denarna kanta lahko odkupila, in da bodo le največ revni sinovi Združenih držav tvegali življenje za poost bogatašev. Bo pa isti sistem kot registrirani v industriji, ki je tudi neka borba z naravo za človeške potrebe; bogatih sinov ne najdemo okoli strojev v fabrikah, v rovih pod zemljo in tudi gozdov ne preustvarjajo v polja.

A kaj hočemo in moremo mi storiti, mi Slovenci, namreč? Kar mi pišemo v naših majhnih čenikih, tega ne slišijo tam kjer se kujejo postave, izven, če bi napisali včasih kaj važnega v angleščini, in poslali list naravnost našim poslancem. Nekaj veljave, nekaj moči pa vendar imamo tudi mi! S pripomočkom naših čenikov pretresamo razne zadeve, in pri volitvah, kjer šteje vsak slovenski državljani te republike toliko kot sam prezident, vporabi mo lahko našo moč kakor mislimo, da bo najboljše. Mnenje moje je, da imamo dovolj militarizma, in če bi prišla ta stvar kaj pred ljudstvo, je najboljše, da bi glasovali za istega kandidata, ki je proti militarizmu. Za varovanje moje male posesti tu v Wisconsinu menda ni tako nujno potreba večje armade. Tudi jo menda ni potreba tako nujno, da bi branila bajte, akromno pohištvo in bomo obleko delavcev. V tuje kraje in tuja vodovja pa nam ni treba hoditi ropat za kapitaliste naravne zaklade, katere so iznošale misijonke patrole raznih ver. Pojejo nam koliko nerazvitega naravnega bogastva ima še naša republika doma. Čemu toraj šeteti blago svojega bližnjega? Zdi se mi, da je to prepovedal sam kristjanski bog takrat, ko je vrzel s oblakov Mojzesu dva kamna, na katere je prej z dietom vsakal svoje postave.

Vendar, sklepajoč iz sprejemov predsednika, je težko verjetno, da bi bila opozicija zadostna. In ker nimamo istega vploga v potrebo večje oborožene sile kot ga ima prezident, ki je vedno v diplomatični stiki s vnanjim svetom priznava, da ima prezident prav, ker agitira tako navdušeno za večjo moč, ki naj bi branila čast republike. Priznajmo potrebo doktrine "Preparedness" za obrambne svrhe naše nove domovine. Potem je pa absolutno potrebno, da se mora istrebiti iz "Preparedness" privatni profit, ker v nasprotnem slučaju je "Preparedness" le instrument amerikankega boga "Velekapitala," da nas bo kmalu samekal v stvari drugih držav, ki nas nič ne briga, da bomo imeli vojsko na rokah. S privatnim profitom odstranjenim bi bila možnost za krvoprelitje zmanjšana, ker bi bilo zmanjšano število hujakašev. Združene države naj vzamejo v svojo rešilo izdelovanje orodja smrti, sicer, če bi nas "Preparedness" zamotala v vojsko, bili bi v istem položaju kot demonstrirani danes Rusija — vojaštva kot lista in trave, orožja in streliva pa premalo in se mora kupovati od kapitalistov Združenih držav za veliko previsoke cene.

Z geslom "Preparedness" mora pa iti misel, da mora sloveti življenje in obstoj republike na vsakem posameznem državljanu, da mora vsak podanik stoji svoj del osebno. To pomeni splošno vojaško dolžnost, to pomeni, da mora tudi bogatin žrtvovati svojo kri in svoj zadnji dolar, če bi bila republika v nevarnosti pred upadom zunanega sovražnika. Svoboda pa ni v nevarnosti, ne svoboda sinov plebejskih mater naše republike, dokler ima, recimo, Astorjev sin pravico najeti za nekaj dolarjev sina kake uboge matere, da gre zanj služiti v vojske in braniti svobodo in premoženje bogatinov, dokler protehirajo sodišča le kapital, dokler se skuša črpati krvni in denarni davek razmeroma največ iz priprostega stanu.

Kakor se je pripravljalo v Ameriki za vojsko dosihmal je nemogoče, da bi bili kdaj pripravljali vspešno braniti samostojnost in neodvisnost naše republike. Časniki nam povedo, da je naša mornarica četrta na svetu. Mornariki večaki nam povedo, da nima ista nobene vrednosti, če nas napade kaka sila prve vrste. Zgradi se je mnogo vsakovrstnih

plavalnih trdnjav. Stotine milijonov dolarjev je šlo v mornarico. Pravijo, da smo žrtvovali za njo več kot katera druga država. In sedaj nam povedo, da ima le nekako zbirko plebejskih šketal za parado ob obalah naše republike! Taka "Preparedness" je od muh! Privatni izdelovalci bojnih ladij bogate čezmerno, mornarica je pa za nič. Če ne znajo, nečejo ali se ne upajo v Washingtonu istrebiti privatnega profita iz "Preparedness," potem zaslužimo, da smo enkrat pošteno tepeni, zaslužimo, da zgine vlada s sveta.

Geslo "Preparedness" naj bi veljalo pa tudi vsakemu nam v gospodarskem oziru. Pripravljen je treba biti, če pride zopet hujša kriza nego je sedaj. V nekatereh panogah industrije so pijani prospeha radi evropske vojske. Zavedati se je pa treba, da bo ta prospeh omejen, mogoče na mah mrtve, če prepeha evropske klanje, in če prevzame naša vlada izdelovanje vojaških potrebščin v svoj režim. Pripravljen naj bo vsak posameznik za slučaj krize vted brezdelnosti, oslabelosti, boleznim, ponesrečenju, starosti, smrti. Ta kriza je neizogibljiva. In industrijska kriza se zopet kaže na obzorju. Iz trgovskih in prometnih poročil vidimo kako so nakopičeni normalni pridelki in izdelki Združenih držav v raznih pristaniščih; in po železnicah ne morejo naprej in ne nazaj. Tukajšna in sploh današnja prekomorska prometna sredstva lasti angleško-ameriški velekapital. Nemška, ruska, avstro-ogrška, turška, bolgarska mornarica so mrtve. Angleška, francoska, talijanska trgovska mornarica so vprežene večji del v vojske; mnoge nje so poslane nemakovstriske potapljače na dno morja. Promet normalnih časov je mnogo zmanjšan, je mnogo dražji. Anglija je zaprla meje svojih nasprotnikov in deloma tudi one neutralnih držav. Združene države smejo trčiti le z onimi državami, s katerimi dopusti Anglija, ali bolje rečeno angleško-ameriški velekapital. Da je washingtonska administracija pod kontrolo te svetovne sile, je očitno, saj dela na vse kriplje, da se Anglija in njena zaveznice založene s vojaškimi potrebščinami. Protesti radi vstavljenja ameriških parnikov plujajočih v neutralne države so bolj navidezni. Bombaž, žito, meso, kmetijski pridelki, brez katerih je vsa prosperiteta le umetna, le začasna, ležijo v ogromnih količinah po vseh pristaniščih in železnicah, in če se ne spravijo kmalu v tir, je gospodarska kriza neizogibljiva, pa makari, da se preosnovi vsa industrija Združenih držav v velikanako orožarno. Tako se toraj bližamo gospodarski krizi s hitrimi koraki, in če jo Wilson s svojim programom za "Preparedness" ne preloži za nekaj časa, bo kmalu med nami, in vsak naj gleda, da prišedi kak cent sedaj ko solnce stije. Za slučaj krize valed boleznim, ponesrečenju ali smrti naj se pa vsak zavezuje pri naših zavarovalnih organizacijah, kojih najbolj proevita- joča je gotovo naša S. N. P. J.

Ne vem ali imam prav ali ne, če izrečem mnenje, da je nameravana akademija neumestna in najbrže tudi ni tako nujno potrebna, kakor je misel nekaterih. Jako dvomljivo je, če je taka ustanova kaka garancija za višjo prosveto, za večje blagostanje in večji vpliv našega maloštevilnega delavskega ljudstva v Ameriki. Le vstopimo se v stvar, pa bomo videli, da smo v zmoti. Turojeni mladeniči in mladenke se ne bodo ozirali na slovensko akademijo, najbo že kakorina hoče. Prisiljenec je pa malo in manj jih bo vedno, ki bi imeli čas in veselje posluževati se take naprave. Odkod naj se toraj rekrutirajo študenti? Iz slovenskih farnih šol jih ne bo, od druge tudi ne. In kaj naj študirajo? Smo zopet začeli nekaj brez jasnega plana. Splošna izobrazba se da splošno najljubše potom dobrih čenikov. Stroški za akademijo so nepotrebiti. Rojak, kateremu preostaja čas, naj se uči angleščine, če mlii služiti kruh v Ameriki. Le priznajmo, da je znanje angleščine v Združenih državah neobhodno potrebno, bolj potrebno za priprostega Slovence, ki je že polnoleten in mora skrbeti za se in včasih še za družino kot nepopolne akademične znanosti. Danes

stoji boljše povprečno izobražen obrtnik, delavec, nego nespodobno izobražen akademik. Bolje mi naši čeniki odprejo predal za duk angleščine. In kedor si pri svoji vsaj delno znanje angleščine, isti se lahko posluži angleških akademičnih knjig, če hoče. Širo vsaka država vzdržuje "potujočo knjižnico" (Traveling library), kjer se najdejo knjige od ljudsko šolskih do vseučiliških. Za te naprave še plačujemo davek. Čemu si nalagati še nepotrebiti davek za naprave dvomljive vrednosti? Vsak človek, vsaka človeška institucija je podvržena zmoti, in tako se je menda tudi delegatstvo zadnje naše konvencije prenašlo v odloku glede akademije. Štvar ni praktična, ni absolutno potrebna, zato čim prej se misel opusti tem bolje.

Sploh pa furjamo Slovenci slabo v vsaki stvari. Zavetliču se je pelo visoke pesmi. Pisalo se je v raznih listih, kako bodo kruljeni oslabei in oviseli slovenski majnerji in fabričani pridelovali in zavetlički vefarfarni vsakojake podelke, da bo svet strmel nad našo zmoglostjo. Pokazalo se je kmalu, da promotorji niso vedeli kaj hočejo, in ker so kapitani vtihi, li, je vse zaspalo. Klerikali so se smejali, a tudi oni so manevrirali s svojo Zvezo katoliških Slovencev povsem ponesrečeno. Tudi li gah so pili na medvedovo kolo. Ideali so bili previsoki, zgradba se je prehitro dvigala brez nate, in pogorela je kot slamnat o genj. Vprašajmo se no, če nimamo mi navado uvrščevati istodobno preveč idej na narodni program. Priznajmo tudi, da slonijo ideje največkrat nekoliko prevel na sebičnosti posameznikov. In nirjev, ki bi izdelali iz gole odkritostne rodoljubnosti praktične načrte za osnove v pomoč Slovencev sploh, nam manjka. Že prvi jednota, K. S. K., bazira teloma na egoizmu. Nje namen ni edine zavarovanje, ampak tudi vzdržanje rimokatoliške moči nad Slovenci v Ameriki. V očigled tem se ne da trditi, da je bila S. N. P. J. vstanovljena valed sebičnosti splošne sebičnosti namreč, četudi je igrala mogoče osebna sebičnost nekaj vloge. Kmalu — verjamem — zapovedi so bile kolikor toliko povoda S. N. P. J., kjer je v vsakem oziru splošna svoboda. Pomejše jednote in zveze so pa največ izvor osebne sebičnosti in častilakomnosti. Bili so časi, še ne dolgo tega, ko so razni namišljeni vodje in pravcati psevdovodje kaj lahko navdušili priproste ljudi z vsako prazno pretezo na ljudstvu škodljive institucije. Denes se obrača stvar na bolje. Narod je začel misliti. Vpliv istih, li si domišljujejo, da so naši generali, slovenski bogovi v Ameriki, ponehuje. Navdušenost za visoke leteče meglene ideje pojema. Delavec drži dnar, in ker je bil prevečkrat spelman na led, se giblje celo idej, ki bi bile njemu v direktno korist, in bi veljale v mrvico v primeri z nekaterimi kimi projekti. Med te umestne lahko izpeljive, za splošno potrebe in koristne ideje prištevam sklep zadnje naše konvencije za izdajanje dnevnika, ki ima pa, žal, zasmayovati došihmal tolostan napredek, kakor povzmem iz Glasila števil. 5. Sklep akademije, in megleni sklep glede tiskarne sta najbrže nekaj kajva tako majhnega zanimanja za dnevnik. Manj nego 2000 uplašnih naročnin je obupno niska številka, če mora res veljati sklep, da se prične izdajati dnevnik le le 5000 celoletnim naročninami. Skoro bi rekel, da jih nikoli ne bo, če se ozrem na Chicago, naš glavni stan. Štiri društva so tam, kak pol ducata urednikov v zvezi z glavnim stanom je tam, tam je 5000 Slovencev, od tam, kjer bi bil dnevnik lokalni list, bi morale priti največje spodbujanje, najboljše vzgled, pa tako razočaranje — že ne 20 naročnikov! Radeveden sem, če so se naročili vsi glavni uredniki živeči v Chicagu na "Prosveto"! In zakaj mora biti ravno 5000 celih naročnin za začetek? V resnici predno se kaj začne? Na kakomnem računu bazira ta številka, ta načrt? Bojim se, da na istem kot vsi naši projekti na domišljiji. Dejstvo pa je, da ni 5000 originalnih naročnin niti kaka garancija za obstoj dnevnika. Časniki pričenjajo brez naročnikov; veliko njih z malo glavnico. Če so kaj vredni, jih ljudstvo

ni, jih hoče imeti, in tako se za-
tura njih obstoj. Če niso nič
edni, jih ljudstvo ne da in pro-
daj je gotov. Stvar je bismilka;
iznajmo to. In v bismesu igra-
rte; zgubili ali dobili. Dobili pa
š, če je bismes potreben, in če
mojster v njem. Upajmo, da i-
ajo mojstre zbrane za urejeva-
je in upravo nameravane
nevnika. In da dnevnik, dobri
sevnik, po kojem bi rad poslag-
akdo, potrebujemo, to se da
lepati in več slovenskih iz-
edkov in poludnevnikov, kjer se
izdajo mnogokrat upi — "Zelim,
bi postal dnevnik." Kot član
ruštva Leo Tolstoj povem vam
stanstvo, 12.000 po številu, da se
oramo aramovati, če nismo zmog-
sami in z agitacijo pri nečla-
h ureničih sklep konvencije,
olikor se tiče dnevnika. Kje ste
š, 90 odstotkov, takozvani brat-
in sestre S. N. P. J. Združeni
mo že več let. Upajmo, da bomo
v letu našim bratstvom zdru-
nju se mnogo let! Stavimo na
aj; žrtvujemo vsak po \$2. — kot
arčinno za dnevnik, predno ga
idimo, če se konvencija tako ve-
! Pokažimo, da ni naše bratstvo
metno, da ne sili edino na med-
narodnem denarju, ampak da na-
eže zvesto srce narodnosti slo-
enake, in da smo pripravljeni žr-
vovati vsaj \$2. — na leto za pov-
digo Slovenstva, za večjo moč
aše S. N. P. J. Zavedam se, da
e marsikateremu bratu in sestri
da za denar. Upam pa, da je le
dek isti, ki bi bil res tako nesre-
en, da ne bi mogel žrtvovati vsaj
oluletno naročnine, za naš pro-
ektirani dnevnik, ki naj bi bil
naš najboljši prijatelj, katerega
i kopirneče pričakovali, ker bi
am prinašal zanesljive novice,
praktični poduk za življenske po-
trebe, in tudi kaj za zabavo
n kratek čas v našem monotoni-
nem življenju. Mi živimo le en-
rat; storišmo torej nekaj, kar bo
nam in našim potomcem v korist,
stanovimo svoj dnevnik. Ne o-
cenjujmo ga po drugih listih, ne
ocenjujmo ga po našem sedanjem
Glasilu, ki sicer ni slabo, a bolje
bi bilo, če bi imelo več poduka za
praktično življenje. Ne vem če
sem v smoti ali ne, vendar moja
deviza je bila ta, da je manj-
stvo gospodarskih in gospodinj-
skih vprašanj za nas Slovence in
Slovenke, kakršni smo po ogor-
ni večini danes, najbrže najbolj
koristno. Vem, da bi bil članik
preveč enoličen, suhoparen za ne-
ve, če bi se posvečal preveč ekono-
miji, gospodarskim in gospodinj-
skem stanstvu; vendar nekaj pro-
tora naj se pa odmeri tudi za te
predmete, da ne bo tako žalostnih
rtov kot jih najdemo v Missouri,
Michiganu, v Texasu, v Floridi
Colorado, v Wisconsinu, sploh
vseod. Tisoče in tisoče dolarjev
naši rojaki zgubili zadnjih pet
let, ker so jih zvalili na kme-
tjstva in tudi dela povsem neve-
sti agenti na takozvane farme.

ti psevdoreformatorji so peli
z gospodarskem oziru premalo iz-
obraženemu ljudstvu svoje viso-
ke evangelije, obljubljali so jim
raj, lovili jih z muštrji zemlje, da-
es pa vidimo večino teh naseljen-
ev med peklom in med ubožno
njo, v kolikor se niso vrtni a
praznimi žepi in strgani tja od ko-
ler so prišli a premalo denarjem
in s prepričlo sanostjo gospodar-
ske stroke. Ti agenti niso farmer-
je, niso za fizično delo, kmetijske-
ga dela in čiščenja gozdov sploh
ne razumejo in se bojijo tega kot
hudš křiža. Izvzamem le Willard,
Wis., kjer živi agent med nase-
ljeni, je sam farmer, dela z na-
seljenici in veruje v kooperacijo.
V tej a svetom slabo svezani slo-
venski naselbini najdemo prejše
majnarje in fabričane, kateri so
že precej trdni farmerji in pre-
morejo mnogo več kakor če bi o-
stali industrijski delavci. Poglej-
mo pa v Wausaukee, poglejmo v
Sheldon, poglejmo v zapuščene
naselbine v Michiganu in v Missou-
ri in dobili bomo jako žalostne
slike. Agenti se zabavajo večino-
ma v Chicagu; farmerstvo, koope-
racija, njih naseljenici jim niso
mar. Manevrirali so s svojimi ne-
dosegljivimi obljubami tako, da
so zgubili ves kredit. Ljudje rine-
jo naprej z najboljšo voljo, a
manjka gospodarskega in trgov-
skega znanja, manjka znanja je-
nika, manjka vodstva, kooperaci-
je, centralizacije za eno in isto
stvar, in zato je bodočnost nase-
ljenčev skrajno obupana. Farmer-
stvo je pok., katerega je treba

tako razumeti kot katerikoli dru-
gi poklic, če hočemo, da nam bo
dalo življenje, da bo dobičkano-
no. Tisti, ki se mislijo oprijeti far-
merstva, kadar se vai drugi striki
potrjujejo, je bolje, da zbijete far-
merstvo iz glave, ker kmetijstvo
ni za vas, ne v Ameriki, ne v Av-
striji in nikjer. Tisti, ki hočete
na farme s premajhnim kapita-
lom, ostanite rajše industrijski de-
lavci. Kaj vrejene farme so za
majhen kapital nedosegljive, so
preddrage. Homesteadov ni več,
kjer bi Slovenci mogli delati živ-
ljenje. V zapadnih delih Dakot,
Nebraski, Kansasa, v Montani,
Colorado, itd. je še milijone akrov
vlastne zemlje. Vsakdo je lahko
izbere 320 akrov za \$12. —, a ni-
do je neše, ker je dovolj dežja za
rast suhi najbolj navajenih rast-
lin le vsako sveto leto. Če hočemo
imeti nekaj kaj vredno farmo,
nam ni mogoče priti z našim niz-
kim kapitalom drugje kot na po-
gozdenem zemljišču, k večjem na
deloma kličeni in vrejeni farmi.
Zakaj in kako, o tej stvari bi se
dalo mnogo pisati, mnogo potreb-
nega, podučnega, praktičnega. U-
pajmo, da bomo dosegli svoj dnev-
nik, kjer bo našo uredništvo do-
volj prostora tudi za razprave,
katere potrebuje skoro vsak iz-
med nas prej ali slej v vsakda-
njem življenju, to je boljše pozna-
nje gospodarstva, gospodinjstva
in znanstva sploh.

Wm. Brunschmid.

Grandhaven, Mich.

Čitateljem in znancom nazna-
njam zame žalostno vest; da je
dne 31. januarja po dolgem bole-
hanju umrl sin John Čeh v 26 letu
svoje starosti. Iz zakajnega Chica-
ga je prišel pred enim letom sem
iskat zdravja, toda bilo je že pre-
pomno. Proletarska bolezen jeti-
ka ga je držala z vso svojo za-
hrtno močjo in namesto okrevanja
je udal prezgodnjo smrt. V
četrtak 3. februarja so bili nje-
gi ostanke izročeni ameriški sem-
lj.

Dolga vrsta nas je, ki žalujemo
za njim. Starši Frank in Josefa
Čeh, bratje Frank, Louis in Joe
Čeh, sestre Mary Zenko, Alojzi-
ja Hren, Franois, Josie in Anna
Čeh, vdova Mary Čeh in dveje
otrok: Stanko pet let star, in tri-
inpolletna hčerka Tillie.

Prijatelji in znanci, katerih je
imel veliko število, ga gotovo o-
hranijo v prijaznem spominu.

Isrekamo iskreno zahvalo pri-
jateljicam Leyser Green. Co. za
krasni venec.

Ob tej priliki pa tudi opozar-
jam rojake, naj ne pozabijo na
važnost podpornih organizacij.
Nihče ne more vedeti, kdaj po-
trebuje njih podpore, in vsaka
zanemarjenost se lahko britko ma-
njuje. Pokojnik je bil član S. N. P. J. ali par mesecev je pustil
jednoto v nemar, in pa v tem
času je prišla bolezen. Pravila so
pa pravila.

Še enkrat priporočam pokojni-
ka prijaznemu spominu in lahka
naj mu bo tuja zemlja.

Frank Čeh.

Pittsburgh, Pa.

Vem, da se bo marsikateremu
čudno zdelo, ko bo zapasil dopis
iz nasadnjaškega Pittsburgha, Pa.
ker je ta slovenska naselbina tako
malo znana po širni Ameriki, ka-
kor da bi ne bilo nikakih Sloven-
cev tukaj, akeravno nas je Slo-
vencev toliko, da bi nas maloka-
tera druga slovenska naselbina
prekosila. Ali vendar se od vsake
naselbine več sliki kakor ravno od
naše pittsburske.

Vzrok tega vam vasneje obja-
vim. Za danes naj bo omenjeno,
da smo tukaj vsi unijaki livarji
že 9 tednov na štajku za 8 urno
dnevno delo in ravno isto plačo
kot poprej \$4.00. Ali sedaj se je
pokazalo, kakšno vrednost imamo
mi delavci, ako se hočemo malo
izboljšati in olajšati svoje trplje-
nje. Namesto da bi dovolili naše
zahtevo, so začeli iz vseh krajev
po širni Ameriki nabirati akebe,
da bi zasedli naše prostore. Seve-
da jim gre to jako poasi, pri
vsem tem, da postopajo fino in do-
bro z njimi. Ako ravno trikrat
manje napravijo kakor smo jim
mi, jim vseno postrežejo slede-
če: Na delo jih vodijo detektiv-
i, kateri jih varujejo, da bi se kate-
remu kaka krivica ne godila, da
pa utrjeni ne pridejo na delo, so
jim pa prikrbeli avtomobile, da
se pripeljejo pred tovarno kakor
sami tovarnarji. Ko pa stopijo iz

avtomobilov, je pa sopet postre-
ljeno za sprejem s obilnimi poli-
cisti, da jim napravijo špalir in
vrata odpro, kakor v starem kra-
ju kajsarju, kadar se pripelje v
svojo palačo.

Seveda, časa nimajo nobenega
določnega, kdaj da morajo zače-
ti delati. Ako je od nas kdo samo
5 minut po 7. prišel na delo, mo
je bilo takoj za pol ure utrgane
od njegove dneвне plače. Ali pri
akebih ni tega, nič ne stori, ako
ravno pridejo celo uro prepozno;
kaznovani niso nič. Pri delu jim
strežejo tako, da se vsakemu ako-
bu, kadar potrebuje kaj, takoj
ustreže in izpolni želja; pri nas ni
bilo tako. Opoldan imajo za pri-
boljšek gorko kavo, dočim mi še
dobre vode nismo imeli; med do-
lom nam je bilo zabranjeno kaditi
in kdor je bil zasačen, je dobil
breo. Ali akebom je vse dovoljeno,
in še tobak in cigarete jim dajejo
tovarnarji. Po končanem delu jih
zopet čakajo avtomobili in telezna
straža v špalirju, in tako jih od-
peljeje v hotel, koder prenočuje-
jo, seveda vse brezplačno. Vse
stroške trpe delodajalci.

Pri vsaj tej dobri potrebi pa
napravijo akebi v enem tednu to-
liko dela, kolikor smo ga mi na-
pravili v poldrugem dnevu. Ali
zadovoljni so s tem in izplača se
jim. Pri nas, ki smo napravili tri
krat toliko kakor akebi, je bila pa
izguba, da si niso poleg tega igeli
nobenih drugih stroškov; pa ven-
dar je izguba.

Zdaj pa naj reče kdo kar hoče;
Skebeki stan je resnično lep in
dober, boljši kot v starem kraju
pri kajzerjih.

Dragi delavski trpini, kdaj se
vam bodo vendar oči odprle?
Kdaj boste spregledali oči pravi-
nosti? Ljuba svoboda, kje si?

Kdo je vsega tega kriv, da se
tako stvari dogajajo? Kdo kakor
delavci sam, ki voljno prenaša
vsako breme, katerekoli mu nalo-
že na pleča? Zraven pa večina tr-
pinov pravi: Kaj si hočemo pom-
gati, saj je božja volja taka!

Ampak jako si se smotil, ko ta-
ko misliš in govoriš. Ni božja vo-
lja, ampak tvoja volja je, sam si
tvo breme nakladal na svoja pleča,
ne pa božja volja. Zakaj pa da bi
na tla božja volja takrat tla-
da bi kapitalist imel malo manj
dobička, kakor ga ima sedaj? Ali
te božje volje ne bo nikdar, do-
kler boš ti ubogi trpin to breme
sam prenašal. Ko pa prideš do
spoznanja, da je vsa božja volja
in vse kar oči vidiš, iz delavskih
rok prišlo, potem boš tudi lahko
rekel, je božja volja je, da nimate
toliko dobička, kot ste ga enkrat
imeli. In ravno takó bodo morali
biti zadovoljni, kakor smo sedaj
mi.

Vsak naj le malo premisli, kaj
in kako da se v našem štrajku tu-
kaj v Pittsburghu godi, da delo-
dajalci lahko izhajajo, ako ravno
je trikrat manje napravljenega
dela kakor poprej, in da se jim
vseno izplača akebe držati, in vse
druge stroške, ki jih imajo sra-
ven. Koliko pa morajo potem do-
bička imeti, ako je trikrat toliko
napravljenosti? Ali vseno vpije-
jo, da imajo izgrubo. Hudirja! Od-
kod pa prihajajo milijoni? Saj ni-
so ponarejaleci denarja! Ampak
mi trpini smo izdelovali denarja,
ki ga izelujemo s delom. In kaj
imamo od tega? Samo toliko, da
si moremo življenje ohraniti, ako
pa hočemo majhen košček več
kruha, da bi si ga priborili, pa je
tako policaja na razpolago, da
odganja ubogega trpina od njego-
ve pravice. Da se pa tega krivič-
nega postopanja proti nam ubo-
gim trpinom režimo in oprostimo,
se moramo organizirati in delova-
ti, da se pri vsaki priliki, ko je
kako mesto prazno, postavi tja
mož iz naše sredine, ki je že uči-
val marsikatero gorje, in tak bo
deloval, da se ne bo ubogemu tr-
pinu nasprotovalo, ako se potegu-
je za košček kruha kakor sedaj.
Dokler pa bodo na krmilu bodi si
v eni ali drugi stvari zastopniki
kapitalizma, ne moremo pač nič
drugač pričakovati, kakor to,
kar je.

Ali kdo pa postavi in izvoli te
može? Nihče drugi, kot sam ubo-
gi trpin in tudi za to pregreha
mora trpeti sam trpin. Torej dol
s kapitalistično komando, in z de-
lavsko gor!

Ako delavci vse ustvarja in
naredi, bo znal tudi to, kar je na-
pravil, pravilno voditi. Dosti loše
je voditi, kakor pa napraviti. O-
pustite pa vse stvari na stran,

kar imajo prav nič stika s de-
lavskimi razmerami. Saj tudi ka-
pitalisti pustijo vseke stvari na
stran in izjemajo verne ali never-
ne. Nikdar se niso bode ni bil vpra-
šan, kaj da verjameš, ker to jim
je vse eno: ali imaš to ali ono ve-
ro, ali si te ali katere si bodi na-
rednosti, dobro si jim došel toliko
časa, dokler si sposoben v delu, da
imajo ogromne dobičke od njega.
Ko te pa moči opuščaj, da ne mo-
reš več toliko dobička napraviti,
kakor od tebe zahtevajo in pri-
kačujejo, to pa postaviš na pro-
sto, ne glede na vero ali narod-
nost; ali si kaj prihranil ali nič,
imaš li kaj za jesti ali nič, to jim
je deveta briga.

Zakaj bi se torej ravno ubogo
delavstvo klatlo v tem oziru samo
med seboj bodi si v verskih ali na-
rodnih stvareh? Ako smo za kapi-
taliste dobro došli, zakaj ne bi do-
br došli tudi v skupni organizaci-
ji in delovalni skupni v prid in
korist delavskih razmer? Ne črti
šloveka, ako v cerkev hodi, ne črti
šloveka, ako ne hodi v cerkev,
ker vsak je po svoji volji lahko,
kar hoče. Bo š sam do pripravi-
anja prišel, kaj je prav ali kaj ni
prav. To je osebna stvar, in to naj
tudi za vsakega tako ostane. Am-
pak usta imamo vsi napočen in vsi
moramo jesti, ako hočemo živeti,
in zato moramo tudi vsi skupaj
delovati, da bomo imeli kaj uči-
vati.

In kadar bomo vsi skupaj, bo
zasiljal solnce svobode in napočil
bo dan odrešenja za ubogega tr-
pina.

Zatorej prosim vse slovenske
rojake po širni Ameriki, ako bi
vse kdo nagovarjal za delo v Pitt-
sburghu, da se ne bi vssedli na li-
me kakemu agentu in prišli za
akeba delat. In ravno tako pro-
sim tudi, da bi vsakega kake dru-
ga narodnosti, ako bi kdo zvedel,
da bi nameraval priti sem zavoljo
šabanja, da mu vse pojasnite,
kako da stvar stoji.

Ravno tako bi pa prosil vse slo-
venske liste, ki pišejo, da ste de-
lavski listi in da delujete za delav-
stvo, da bi tudi ta dopis ponatis-
nili, ako vam je res kaj za ubogo-
ga trpina in za korist delavstva.

Šrni podrvaj vsem trpinom po
širni Ameriki.

Ivan Varoga, štrajkar.

La Salle, Ill.

Čenjeni brat urednik: — U-
pam, da je uredniški koš poln in
se naadam, da tudi poslednje vr-
stice srečno zdre v list. Čital sem
"Spomine na konvencijo" njego-
ve "visokosti" br. Magajne, ki še
ni posabli, kako imenitno je do-
pel v Pittsburghu in tam živel za
časa konvencije.

Moji spomini segajo še bolj na-
zaj — v mesec avgust pred kon-
vencijo, v katerem smo agitirali
med cenjenimi delegati in dele-
gatijskimi za premetitev sedeža
jednote v La Salle, Ill. Agitirali
smo in popisovali imena članov
S. N. P. J. v La Salle, ki so za
dnevnik. Pripoznati moram in se
njim zahvaliti, da niso ostali za-
mamovani le na papirju, temveč
so se tudi odzvali z denarjem. A-
koravno nisem lovec, tudi nedelj-
ski ne, ustrelil sem precej velike-
ga kozla, ker sem poslal drugo
polo s 17. naročniki, ker sem bil
uverjen, da dobi "medaljo" tisti,
ki bude najbolj priden agitator
za dnevnik.

V Glasilu je rasvidno, da smo v
La Salle dobili precejšnjo število
naročnikov, toda upanje za pri-
znanje še ni splavalo po reki Illi-
nois, četudi imam še druge za-
preke. Tajnik bratskega društva
"Sokol" v La Salle je tudi mar-
ljiv agitator in hoče dobiti tudi
hrabrostno svetinjo. Prav nič se
ne bom šundil, če se snidem z njim
v kakšni hiši s njim in bodeva oba
nagovarjala rojake, naj se naroči
na dnevnik.

Spominjam se tudi, ko se je naš
prijatelj iz Springfielda oglašil
pred konvencijo in povdarjal, da
je Chicago preveliko mesto, La
Salle pa premajhno, toda Spring-
field je "just right." Pokazalo se
je, da smo vneti za jednoto in za
naš bodoči dnevnik, saj pravijo,
da tudi majhna žaba daleč sko-
či.

Vsem zastopnikom polagam na
srce, akoravno je vreme bolj kila-
no, naj se nikar ne strlijo vreme-
na in tudi ne čakajo, da bodo na-
ročniki prišli k zastopnikom. O-
blakati je treba vsakega Slovenca
v naselbini in ga nadlegovati to-

liko časa, da se naroči na dnevnik,
ali da te vrže na cesto.

Nekdo je povdarjal neki duho-
ven; (katere vere je bil, sem po-
zabil), rekoč: "Prejinja leta sem
našel na misli sv. pisma (bible), ko
sem kolektal štolino po hišah,
zdaj pa vidim namesto sv. pisma
katalog znane trgovke Sears, Ro-
ebuck & Co. iz iste grešne Chica-
go."

V današnji kapitalistični dru-
bi je mnogo bolj potreben dober
delavski dnevnik in moja želja je,
da naš bodoči dnevnik "Prosveto-
ta" zahaja v vsako slovensko hišo
široi Unije.

Naprej s agitacijo! Iskajoč po
napornem dnevnem delu hiše, v
katerih stanujejo rojaki, mi pride
v spomin znana slovenska:

"Nimam mira in pokoja,
Dokler nisi čisto moja."

/Da ne bo kdo mislil tam v Chica-
go, da hrepenim po kakšni solni-
ni roži ali po kansaški vijolici, po-
vem odprto, da hrepenim le po
hrabrostni svetinji, ki je že kuje-
jo za tistega, ki dobi največ na-
ročnikov za "Prosveto" do prve-
ga aprila.

Bratu upravniku se na tihem
priporočam, da kadar bo zopet
sešel naročnike, da naj se usteje
najmanj za tisoč naročnikov, da
se bo pridelo takoj prosvitati,
vsaj je še precej tema.

Bratu uredniku pa priporočam,
da nam pomaga pri agitaciji. Po-
gruntaj dober roman, ki naj pri-
čne izhajati takoj v prvi izdaji
"Prosvete," ki pa mora biti tak,
da bo zanimal naše šlane in šla-
nice, sploh vse čitatelje romanov.
Ime romana naj se približi kmalu
s pozivom in s pripombo, naj
nikdo ne zamudi prve izdaje
"Prosvete."

Končno opozarjam šlane dru-
štva "Triglav," šte. 2, da naj za-
nesljivo plačajo apament do 25.
februarja, ker nimamo denarja,
da bi zalagali za apament.

Velika veselica skupnih dru-
štev S. N. P. J. v La Salle se vrši
na ponedeljek 6. marca v prostori-
h br. Frank Spionlerja. Čisti
dobiček je namenjen za nakup
delnic Slovenskega Doma.

Na veselico so vabljeni vsi šla-
ni in šlanice, vsi delničarji in de-
lanice, vsi Slovenci in Slovenke,
sploh vsi Slovani in La Salle, Pe-
ru, Oglesby, De Pue, Granville in
Cherry.

Skoraj je dolžnost nas "jam-
broveev," da se korporativno in
sicer v maskarah udeležimo te ve-
like veselice.

Paul Berger.

Lawrence, Pa.

Cenj. uredništvo: —
Tukaj na No. 4 Montour, Mine,
stavkamo že v tretji v štirih me-
secih. Konflikt je nastal, ker so
rudarji odklonili streljati škro-
vino (roof) en ševalj debelo za
22c od jarda po istih hodnikih,
kjer ni kamenite plasti nad pre-
mijom. Mi trdimo, da je dosti
visoko, dokler lahko mula pride
do delovnega prostora, družba pa
hoče imeti dosti visoke za polo-
žiti železni tir na 6 palcev debele
prage. Za to delo mi zahtevamo
plačo 35 centov od ure. Družba
se pa upira na pogodbo, ktera ni
dovolj jasna — in se glasi 22c od
jarda, kar mi tolmušimo: skopati
toliko škrovin dol, da je visokost
5 čevljev in 2 palca. V tem boju
stoji za nami distrikt št. 5; ako
ne ugodijo našim zahtevam, se
stavka raztegne na vse rove te
družbe. Več prihodnjih.

L. Glažar.

Smithton, Pa.

Čenjeni urednik! — Že dolgo
ni bilo nič slišati iz naše naselbi-
ne in tudi danes nimam poročati
kaj vselega.

Dne 23. januarja je naš rojak
Vavpotič za vedno — satilni oči v
bolnišnici v McKeesportu, Pa.
Bolehal je skoraj dve leti za pro-
letarsko boleznijo — sušico in
pri društvu ni bil nobenem. Pred
par leti je bil član društva "Lun-
der Adamič," šte. 165 v Wiek
Haven, Pa., od katerega je moral
odstopiti radi razmer, ki jih ne
bom omenjal tukaj, ker je bila
krivda edino na njegovi strani.

Po nekaj mesecih je hotel zopet
pristopiti k "Slovenski narodni
podporni jednoti." a ga je zade-
la nesreča. Pobilo ga je na roki,
da mu niso mogli zdravnik zae-
liti rane. Poslali smo ga v bolniš-
nico, v kateri so ga operirali; od-
rezali so mu prst, a pomagalo ni
nič. Operirali so ga drugič, a vse

stanoj. Lotila se ga je sušica, za-
strupila se mu je kri in v takih
mukah se je zviljal akoraj pet me-
secev.

Tukaj ni imel nobenega sorod-
nika, izvsemli dveh prijateljev:
mene in še nekega drugega. Po-
magala sta mu v boleini, kolikor
sta mu mogla, a ker je bil v bol-
nišnici, oddaljen od tukaj 25
milj, ga nista mogla obiskati vsa-
ki dan.

Glej, naenkrat izveva, da je
Vavpotič že deset dni mrtev in da
leži pri pogrebniku, da se kdo
zavzame sanj in mu — ohrbi po-
greb. Brzojavila sta na vse stra-
ni njegovim sorodnikom in odla-
kala pogreb od dneva do dneva,
da dobiva odgovor. Končno sta
dobila odgovor, da sorodniki ne
pridejo k pogrebu, ker so preod-
daljeni. Šele 15. dan po njegovi
smrti sem šel k pogrebniku in ga
pokopal s pomočjo mojega prija-
telja.

Ko stopiva v pisarno pogrebnika,
ga vprašam, če pri njem leži
pokojni John Vavpotič, in pogreb-
nik mi odgovori s da. Vprašam,
kaj mli napraviti s njim. Reče
mi, če ga kmalu ne identifikira-
jo in se nikdo ne zavzame sanj,
da ga pošlje v neko fabriko v Phi-
ladelphijo, lme sem posabli. Vpra-
šam ga, koliko stane pogreb. Ni-
tro seže po svinčnik in napiše
prav masten račun. Kaj sem ho-
tel? Segel sem v šep in plašal, da
sem ga spravil v semljo.

Lahka mu bodi tuja gruda!

Rojaki in bratje! Zopet zdel
za tiste, ki imajo "društvo v šepu."
Če bi bil pokojnik pri pod-
porni organizaciji, sem prepričan,
da bi bil še danes zdrav in kre-
pak. Tako pa ni mogel najeti
zdravnika, da bi zdravil njegove
rane takoj po nesreči. Rana je po-
stajala vsaki dan večja, dokler
ni postala nesceeljiva.

Čenjeni rojak dobro premisli,
kdo te bo imel na hrani in stano-
vanju, kadar aboliš ali ponesrečiš.
Ako nimaš denarja, kdo te bo
zdravil in s kom boš kupoval
zdravila? Le dobro premisli, kako
ravnaš s tabo v bolnišnici, če ni-
maš denarja? Kadar umrješ, če
nimaš denarja ali sorodnikov ali
nisi član podporene družbe, te
pokopajo svarištev v bali platne
kot psa ali pa spalijo. Le pre-
misli, kako hudo je, če zapustiš
šeno in pol duata otrok, pa nisi
bil član podporene organizacije!
Na smrtni postelji stokal in se
kasaš, ker si zanemaril svojo dolž-
nost kot oče in se zavedaš da svo-
jo šeno in otroke prepustiš bedi.

Rojak ne odlašaj s pristopom k
podporni organizaciji! Ko se vrši
prva seja društva S. N. P. J.
v tvoji naselbini, pristopi pod o-
križe "Slovenske narodne pod-
porene jednote," ki bo zate skre-
bela, če aboliš ali ponesrečiš. Mo-
goče te nesreča še jutri zadene,
zato ne odlašaj z vstopom, še la-
ko danes pristopiš!

Joseph Radišek, gl. porotnik.

Presto, Pa.

Naznanjam članom in članicam
društva, "Slap Perlišnik," šte. 166
v Presto, Pa., da društvo pri-
redi dne 26. februarja sverer ve-
liko maskaradno veselico v "Slo-
venski dvorani" v Burdine, Pa.
Čisti prebitek je namenjen dru-
štveni blagajni, ker imamo sedaj
v nji veliko luknjo.

Na veselici priredimo posebne
vrste zabavo v pomoč društveni
blagajni. Podrobnosti o tem na
veselici. Da se stvar obnese, naj
prinese vsak član en predmet, ki
je najmanj vreden 50c. Društvo
j sklenilo, da plača v marecu vsak
član \$1.50 v društveno blagajno,
ki se ne udeleži veselice in ne da-
ruje društvu enega predmeta.

Vstopnina za moške je 50c, za
ženske 25c.

Na maskaradi bodete dve nagra-
di. Najlepša maska v ženski oble-
ki dobi \$5.00, najgrša maska v
moški obleki pa \$3.00.

Opozarjam šlane, naj vpošte-
vajo sklep seje in naj nobenega
ne manjka na veselici.

V veselico vabimo vsa društva
v naselbini, društvo "Bratstvo"
v Morganu, društvo šte. 172 v
Beedlingu in vsa druga društva
in rojake iz tukajšnje okolice, da
nam pripomorejo do boljšega us-
peha. Ob priliki jim tudi mi vrne-
mo poset.

Na svidenje v "Slovenski dvo-
rani" dne 26. februarja t. l. l.

GLASILO

Slovenske Narodne Podporne Jednote

IZDAJE TISKARNA
KARSTINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Uredništvo in upravljalstvo:
3015 SO. CRAWFORD AVE.
CHICAGO, ILL.
Vredn. na vsa leta \$1.00.
ORGAN OF THE
Slovene National Benefit Society
Issued Weekly.
OWNED BY THE SLOVENE NATIONAL BENEFIT SOCIETY.
OFFICE:
3015 SO. CRAWFORD AVE.
CHICAGO, ILL.
Telephone Lelandale 3001
Subscription, \$1.00 per year.

Ministri se menjajo.

Evropska vojna dela spremembo tudi v ameriškem ministristvu. Bryan, tajnik za notranje zadeve in ognjevit pacifist, je prvi okusil, da evropska vojna učinkuje tudi v Ameriki. Odkar je Wilson imenoval svoje ministre ali tajnike, nista bila Bryan, tajnik za notranje zadeve, in Garrison, vojni tajnik, nikdar dobra prijatelja. Bryan kot pacifist ni soglašal s načrtom Garrisona za pomnožitev armade. Garrison kot zastopnik Marša, vojnega boga, pa ni mogel trpeti Bryanov program, da se mora za vsako ceno ohraniti mir.

Bryan je bil nasprotnik Huerta, ki je po milosti bodala in guk postal mehiški predsednik, naobratno je pa bil Huerta všeč Garrisonu. Ko je Bryan nogovarjal predsednika, naj ne prizna Huerta, je Garrison priporočal, naj se s silo odstavi diktatorja in s silo napravi red in mir v Mehiki.

Bryan in Garrison nista soglašala o govaljih, ki jih je dobila ameriška armada ob taksanski meji.

Garrison in Bryan sta si bila v lahek tudi glede evropske politike. Garrison je zagovarjal akcijo, ko je bila potopljena "Lusitania." Razdor med vojnim tajnikom in tajnikom notranjih zadev je postal še hujši in slednjiš končal, da je Bryan podal ostavko. Bal se je, da se tudi predsednik odloči za akcijo. Garrison je ostal v kabinetu, ali vsa njegova akcija se je skrčila le na formalne proteste v besedah.

Bryan je šel, vendar so njegov vpliv še vedno občutili v kabinetu. Do okupacije Mehike ni prišlo, danes so kapitalistični interesi glasno zahtevali, da morajo Združene države zasesti Mehiko. Pa tudi do napovedi vojne kakšni evropski ali ni prišlo kljub podigajoči pisavi nekaterih kapitalističnih časnikov.

Sredi teh dogodkov se je naskrat pojavilo vprašanje oboroževalnega pripravljanja. Najbolj na široko je odprl usta Roosevelt, ki bi najraje spremenil Združene države v močno militaristično državo kar čez noč. Garrison kot vojni tajnik je izdelal načrt za veliko kontinentalno armado, predsednik Wilson pa ima o oboroževalnem pripravljanju tudi svoje nazore. Priporočal je, naj se prostovoljna državna milica postavi pod zvezno nadzorstvo, torej popolnoma nekaj drugega kot Garrison.

Garrisonu je to ni bilo všeč, mejtem je pa prišlo še do drugega spora med njim in predsednikom. Predsednik je zastopal načelo, da se Filipincev takoj podeli svoboda v smislu Clarkovega dodatka, Garrison je pa bil nasproten temu načelu.

In posledica?

Garrison je demisioniral kot vojni tajnik in s njim njegov podtajnik Breckenridge.

Komaj je brzojav sporočil to vest v svet, so uredniki velekapitalističnih listov zapeli slavospev Garrisonu kot najvrednejšemu ljudskemu služabniku. Velekapitalistični "Sun" v New Yorku, ki ne prizna nobenih drugih interesov na svetu kot kapitalističnih, je zapisal sledeče:

"Valed resignacije vojnega tajnika sta administracija in domovina izgubila najvrednejšega služabnika. Izguba za javno službo je obžalovanja vredna."

Če "Sun" piše o domovini in javni službi, ima blanka v mislih kapitalistične interese. Besede "domovina," "javna služba" so fraze, za katerimi se skrivajo velekapitalistični interesi. Prava demokracija in kapitalistični interesi niso bili še nikdar prijatelji. Kapitalistični interesi zahtevajo, da Filipinsko otočje ostane ameriška kolonija, ki naj služi kot močno vojaško oporišče za gospodarsko podjarmljenje drugih neindustrijalno razvitih narodov v Aziji. Prava demokracija pravi, da nima nihče pravice podjarmiti drugih narodov in da imajo narodi pravico sami odločiti o svoji usodi.

Kapitalistični interesi zahtevajo močno stalno armado na suhem in močno brodogrje na morju. Stalna armada je mašina v rokah gospodarskega (kapitalističnega) razreda, da z njim kroti domačega sovražnika (delavstvo), podjarmljuje in zaslužuje industrijalno nerazvite narode in ustanovlja kolonije za svoje industrijalne produkte. Kapitalistični razred kot gospodar močne, stalne armade lahko napove vojno, ne da bi vprašal ljudstvo, če je za vojno ali proti nji. Kapitalistična država kot reprezentantinja kapitalističnega razreda lahko prisili ljudstvo v državi, da gre v vojno proti svoji volji, če lahko razpolaga s močno in stalno armado. Kapitalistični razred lahko s močno in stalno armado izvrši državni preobrat, če vidi, da tak preobrat koristi njegovim interesom. Oropa lahko ljudstvo v ustavi z jamčenji pravice, republikanske forme vlade lahko spremeni v monarhistično, ali pa uvede diktatorstvo, kakor zahtevajo njegovi interesi. Močna, stalna armada je v rokah kapitalističnega razreda golo orodje, s katerim lahko izvede s silo, kar koristi njegovim namenom.

Če se zavedamo te resnice, se ne čudimo, ako velekapitalistično časopisje pretaka solze, ker je Garrison podal ostavko. Garrison je bil zagovornik močne kontinentalne armade in obširnega monarhističnega programa. Zagovarjal in priporočal je, kar naši velekapitalisti iz srca žele, da se izvede v obrambo in varstvo njih interesov.

In če "Sun" naglašja, da je "domovina" izgubila "najvrednejšega služabnika" s njegovo ostavko, pravimo mi, da je ameriško ljudstvo le pridobilo, ker militaristično breme mogoče ne bo tako veliko, kot bi ga kapitalisti radi naložili ameriškiemu ljudstvu.

Sužnji v glažutah.

Rojaki, ki prihajajo iz Zagorja in drugih industrijalnih krajev na Spodnjem Štajerskem, vedo, kaj se pravi delati v glažuti. Nizka plača, trdo delo pri visoki temperaturi, zdravju škodljive razmere so blagi, s katerimi so obdarjeni delavci v glažutah.

V Kokomo, Ind., je te dni izbruhnil štrajk delavcev v glažuti. Štrajk je prišel čez noč, zastavkovalo je 600 delavcev in kolonije, ki se je sukalo osemnajst let, je obstalo, ker je bila to volja delavcev.

Glavni superintendent je bil imenovan, tako poroča lokalni kapitalistični list, valed delavske odločnosti. Pričakoval je, da bodo delavci delali in se pogajali in pogajali, kakor se je to zgodilo že večkrat.

Delavci so morali imeti britke izkušnje s pogajanjem, da so odložili orodje in ustavili delo. Delovne razmere so bile take in meda tako nizka, da bi delavci izgubili spoštovanje do samega sebe, če bi delali še nadalje v takih razmerah, pa so zaštrajkali.

Bogata družba je plačevala 16.1 — 18 in 20 centov na uro. Ko so volni sporočili, da med delavci vre in pride najbrž do stavke, je družba obljubila po 10 centov premije na dan za tiste, ki delajo s polnim časom prvih 14 dni, in po 15 centov premije na dan za tiste, ki delajo s polnim časom nadaljnjih 14 dni. Obvestilo dostavlja, da je le tisti deležen premije, ki dela skozi ves odmerjen čas in vsaki dan in zapusti tovarno le v slučaju, če je ponearečil pri delu. Ko so delavci preditali tole priglasno obvestilo, so odložili orodje in in zapustili tovarno. Ravnali so tako, kot jim je veleval njih delavski ponos. Če bi delavci spreje-

li to ponudbo, bi ponižali sami sebe, ker bi mogli garati skoki 14 dni, četudi bi bili napolnjeni, da ne izgube obljubljenih grošev. Ako bi delavce delal 13 dni, 14 dan bi pa zbolel, da ne bi mogli stati pokone in bi ne prišel delati, bi izgubil premijo za 13 dni. V obvestilu stoji določeno zapisano, da delavec ne izgubi premije le tedaj, če poneareči pri delu.

Delavec ki bi imel nujen opravk, n. pr. šel bi po državljanski papir, v družini bi kdo umrl, bi izgubil premijo, če bi ostal le eno uro doma v teku 14 dni, ker bi ne imel polnega časa.

S to odredbo je hotela družba izžeti iz delavcev zadnje trohice moči. Prisilili jih je hotela, da delajo, dokler se ne onesvestijo pri delu. Delavci so to razumeli in posledica je štrajk.

Razne vesti.

— **Fomandrans pravica.** Na kratko smo omenili, v eni. prejšnjem izdaju, da so porotniki opustili Walter Belka, ki je umoril Geralda Lippiatta, organizatorja rudarske organizacije ob času štrajka v Colorado.

V današnji izdaji hočemo malo obširneje spregovoriti o stvari. Walter Belk je bil importiran iz West Virginije v Colorado in bil tam nastavljen, ker je bil na glasu, da nosi samokres precej ohlapno v žepu in da služi tistemu, ki ga plača.

Sodnik je podučil porotnike, preden so odšli v posvetovalno sobo tako, da so porotniki spenali nekrivim Walterja Belka, ki je vbil Geralda Lippiatta na ulici v Trinidadu, še preden je izbruhnila v jeseni 1913 stavka rudarjev v južnem Colorado.

Belk je bil takrat in je še danes agent stavkolomske agenture Baldwin Feltz.

Umor Lippiatta je bil izvršen hladnokrvno in sirovo. Lippiatt je dospel v mesto, da se udeleži zborovanja "Delavske zveze" v Colorado. Bil je delegat in kot tak je imel pravico udeležiti se zborovanja. Ena uro kasneje je bil ustreljen.

Umor je bil izvršen na način, kot je v navadi pri najetih pobijalcih in drugih takih malopridnežih. Komaj je Lippiatt zapustil vlak, so ga že insulirali. Po tem ko se je vpisal v hotelu, so ga zopet insulirali in podžgali, da je na izživljanja odgovoril. Na to sta ga dva malopridneža ustrelila.

Malopridnež, ki je izvršil ta sločin, ni presedel niti minute v ječi. Najemniki kapitalistov so bili nad zakonom. Obtožili so ga, a dovoljeno je bilo, da se je smel svobodno gibati, položiti poročilo.

Verjamemo, da mogoče dokazi proti Belku niso bili dovolj močni, da bi bil obsojen. Kdo naj na nastopi kot priča proti sili, ki lahko uniči vsako osebo, ki ji nasprotuje.

Upajmo, da se nekega dne ljudstvo v Colorado vzbudi in z glasovnico stare moč korporacij.

— **Vatna odločba za Japonce.** Iz Sacramenta, Cal., poročajo, da je najvišji državni pravdnik Webb odločil, da imajo starši mladoletnih Japoncev, ki so rojeni v Združenih državah pravice kupiti zemljišče na imne svojih otrok. Razume se, da bodo starši na podlagi te odločitve sedaj kupovali svet na imne svojih otrok.

Ta odločba je napravila precejšnjo luknjo v zakonu za inozemce, ki je svoječasno delal mnogo sitnosti ameriškim in japonskim diplomatom.

— **Prostovoljno povikljanje mende.** Iz Marquette, Mich., poročajo, da so podjetniki v železnicah v okraju Marquette dovolili desetotodno povikljanje mezde. Temu zgledu so sledile družbe, ki imajo železnicarstvo v Menominee, Co., Coblen, Swanseyju in Cascade. Prizadetih je 20,000 rudarjev.

— **Blaznost militarističnega pripravljanja.** Nekaj mesecev po izbruhu sedanje evropske vojne, so prišli kapitalistični listi delati reklamo za oboroževalno pripravljanje. Ustanovile so se organizacije, ki hočejo imeti oboroževalno pripravljanje po okusu kapitalistov in ustanovila se je organizacija, ki je proti takemu pripravljanju. Odbor slednje organizacije je zbral statistične podatke o tro-

ških za vojne priprave v raznih državah in jih sedaj obelodanil, da ljudstvu dokaže, kako militarizem in marinizem pijeta mozeg in kri ljudstvu.

Ko je izbruhnila evropska vojna, je Nemčija izdala za priprave sedanje vojne in bodočih vojn 55 odstotkov od vseh davčnih dohodkov, Japonska 45%, Anglija 37%, Francija 35% in Združene države pa le 62%.

Če združene države osvoje novi oboroževalni program in ga izvrše, pojde 70% vseh davčnih dohodkov za militarizem in marinizem. Za militaristične in marinistične namene pojde \$70 od vsake \$100, za druge ljudske potrebe pa le \$30.

— **Odgovor železniških uslužbenecov.** Železniški magnati so proti uvedbi osemurnega delavnika v železniškem obratu. V kapitalističnih listih hočejo "dokazati", da morajo železniške družbe bankrotirati, če uvedejo osemurni delavnik in plašajo čas in pol za nadčas.

Na ta "dokazovanja" so zdaj odgovorili železničarji. V svoji izjavi so dokazali, da je osemurni delavnik živa potreba in zahteva vsakega pametnega delavca. Družbe same so krive, če je treba delati nadčas v železniškem obratu, ker obseajo vlakom preveč težo. Železniške družbe ne taje, da le radi dobička obseajo vlakom preveč težo. Popolnoma umestno je, če železniške družbe delajo to iz golj profita, da dele ta dobiček s svojimi uslužbeneci.

Železniški uslužbeneci so formulirali svoje zahteve na podlagi globokih študij in v razumevanje svojih zahtev so pridljali lestvice o plašah in podražanju živil.

Železniški uslužbeneci niso za razsodišča, ker so z njimi imeli zelo slabe izkušnje. Zgodovina dokazuje, da so bila razsodišča dostikrat zlorabljena na škodo delavcem.

Vzemimo, da je to res, kar izjavljajo železniške družbe, da bi bankrotirale. Ali bi bil tak bankrot škodljiv ameriškiemu ljudstvu? Prav nič bi ne škodil, ker bi padla vrednost železnice in Združene države bi lahko poceni podržavile železnice.

Če se železniškim kraljem ne izplača obratovati železnice, naj jih odstopijo Združenim državam, kapital, ki so ga kot glavni vir vtiaknili v železniška podjetja, jim je bil že tako najmanj desetkrat vrnen, potovanje po železnicah bo potem varnejše, delovne razmere boljše in profit bo pripadel državi, ki gre zdaj v žep železniškim kraljem.

— **Pameten rabinoc.** Levi, židovski duhoven v Bostonu, je rekel na shodu, na katerem so razpravljali o izkoriščevanju otrok, sledeče: "V industriji vzgojamo generacijo, ki je stara, ko bi morala biti mlada, slabotna, ko bi morala biti kreпка, za v grob, ko je komaj sreča, da bi rodila sad."

Seveda bo šel tudi ta glas mimo naših izkoriščevalcev, kot so šli vsi drugi dosežanji opomin. Izkoriščanje otrok se lahko odpravi, če so delavci dobro organizirani strokovno in politično. Na opomine ne dajo kapitalisti nič.

— **Velika stavka krojačev v New Yorku.** Iz New Yorka poročajo, da je zastavkovalo krog 40,000 krojačev in šivilj, ki izdelujejo bluze in jopiče, ker pogajanja med zastopniki delavstva in delodajalcev niso vodila do zadovoljivega rezultata za delavce.

Delavci zahtevajo 49 ur dela v tednu, povikljanje mezde, boljše sanitarne naprave in pred vsem dobro varstvo proti požaru. Na to zahtevo se posebno opirajo delavci, ker je v teku zadnjih let več sto delavcev in delavk valed požara izgubilo življenje.

Stavka se je razstagnila na 600 delavne. Voditelji stavke priporočajo delavcem, naj obdrže hladno kri in naj ne reagirajo na izživljanja stavkokazev in policije.

— **Rudarji ne umaknejo svojih zahtev.** Iz Mobile, Ala., poročajo, da so zastopniki premogovniških baronov ponudili zastopnikom organiziranih rudarjev, naj se pogodba na podlagi sedanje lestvice sklene za dve leti. Razume se, da so zastopniki rudarjev odločno odklonili tako ponudbo.

Premogovniška industrija je v temni zvezi z jeklariko. Če gre je kolo, je tudi veliko povpraševanje

po premogu. Letos je pa izrečno ugodno leto za mehki premog, ker ga izvažajo v Južno Ameriko, Italijo in nekatere druge države. Anglija valed vojne komaj producira premog za svoje potrebe in ne more druge države kot v normalnih razmerah. Valed ugodne konjunktura na trgu se je pomnožila produkcija premoga v Združenih državah in obenem je poskočila tudi cena.

Rudarji so popolnoma upravičeni zahtevati svoj delež od tega izrednega dobička.

— **"Svarilni" glasovi se še oglašajo.** Theodor O. Vilter, predsednik trgovske in delodajalske zveze v Milwaukee, Wis., je pred kratkem opozarjal delavce tekom svojega govora, da naj ne živijo "udobno," če bodo po kratki dobi zopet prisiljeni živeti v starih razmerah.

"Dobrosrčni" gospod je rekel: "Življenske razmere delavcev so se izredno zboljšale. Žene so kupile dragocene (!) obleke in na mislo delavca prihajajo piške in race. Težko bo te ljudi zopet privaditi na klobase in kislno zelje, ko pride veliki polom in bodo morali zopet živeti v starih razmerah."

Dolžnost vsake podjetnike, da jim to povedo in jih opozorijo na posledice njih udobnega (!) življenja.

Delavski dobrotnik iz vrst izkoriščevalcev torej meni, da so za delavski železdec dobre le klobase in kislno zelje, piške in race so pa za gospodo, ki živi od dela delavcev. Škoda, da ni dobrosrčni gospod, kateremu dela delavskega bočdnost toliko skrbi, povedal kakšne vrste klobase so za delavce najbolj prikladne, da bi njegovo skrbno dobrosrčnost še bolj poznali. V mislih najbrž ni imel kranjskih klobase, talijanskih salam, debrecin in drugih dobrih klobase, ki grede v alast tudi človeku z razvajenim železdecem.

Mogoče smatra prikladne za delavski železdec klobase iz konjskega mesa, odkar so pričeli klati konje v New Yorku in se dela reklamo za klanje konj tudi v Chicago.

V priporočilu tega delavskega dobrotnika se pravzaprav skriva bojazen, da bodo hoteli delavci ne le obdržati sedanje plače, ki nikakor niso pravične v primeri s profiti kapitalistov, ampak bodo zahtevali še povikljanje mezde. Kaj delavci vedo, se v resnici izkoriščevalci malo brigajo, pri arcu so jim le delavske mezde in boje se vsake zahteve po povikljanju mezde, pa prihajajo s svarili na dan, ki naj bi jih povedali svojim "milstljivim" soprogam, ki se šibe pod težo draguljev, zlata, svile in žameta, ali pa svojim kuharicam, ki zamje pripravljajo najbolj potratna jedila, mesto da jih pridigajo delavcem, ki morajo pri najboljši mezdi živeti špartansko.

Tisti, ki delavcem očita potratnost, naj prvo pomete doma, potem naj gre še le drugam gledat, če je kaj smeti.

— **Nevarnost poplave.** Iz Little Rocka, Ark., poročajo, da je v poplavljenem okraju krog 2000 ljudi brez strehe in hrane. Stanovniki v Clarendonu beže v čolnih in so veseli, da so rekli golo življenje. Od 350 stanovnikov jih je na svojih domovih ostalo komaj 300 oseb. Poplava je zahtevala 17 človeških žrtve.

Ali ni škandal, če čitamo o takih poplavih in se denar zahteva za kanone, puške, barke in drugo morilno orodje mesto za uravnavno rek, osuševanje močvirja in umetno namakanje puščav. Z denarjem, ki se vsako leto po nepotrebnem izda v militaristične in marinistične namene, bi lahko uravnali reke, osušili barja in zgradili vodotoke za umetno namakanje puščav. Na sto in sto tisoče ljudi bi imelo delo pri regulacijskih delih; močvirja in neplodovite puščave bi spremenili v polja in cvetoče vrtove, kjer bi lahko živelo na milijone ljudi v dobrih razmerah.

V kapitalistični družbi je že tako, da se denar meče proč za opustošenje in morjenje, nimajo pa denarja, da bi ga porabili v prave civilizatorične in kulturne svrhe.

— **Slika iz delavskega življenja.** V New Yorku se je pred kratkem ustrelil klavniški delavec. Zapustil je vest, da je šel pro-

stovoljno v smrt, ker se je naveldal vsaki dan vstati ob treh zjutraj in priiti domov ob osmih večer. Delavec je bil star 56 let.

"New York World" je poročal na njegov dom poročevalca, ki je izvedel, da je klavniški delavec skoml 42 let živel sledeče:

Ob treh zjutraj je vstal in ob petih zjutraj je prišel delati. Delopust je imel ob pol sedmih večer, ob osmih je bil doma in ob devetih v postelji. Ob sobotah je bil delopust eno uro kasneje. Vsi dan je delal 13 in pol ur, pet in pol spal, tri in pol ure je hodil na delo in od dela, za počitek je imel pol ure. Največ je zaslužil 15 dolarjev na teden. Bil je mnen, da v pravem pomenu besede.

Klavniški delavec je prišel svojo karijero s 14 letom in si je pritrjal toliko od ust, da je v Čemeseju kupil stavbišče in na njem postavil hišico. Oče je desetih otrok, katere je redkokdaj videl, dokler so bili majhni. Zjutraj je šel na delo, ko so spali, in se večer vrnil domov, ko so bili že v postelji.

Kljub takim dogodkom, kateri je na tisoče, pravijo nekateri delavci, da je kapitalizem "all right" in se boje socializma.

— **Posledica banketa.** V Chicagu so ustoličili novega nadliko in priredili so banket. Po navžitju juhe je zbolelo okrog sto oseb. Zdravniki, med njimi znani dr. Murphy, so izrekli, da gre za zastrupljenje s "ptomaino." Po tej izjavi so oblasti pregledale kuhinjo v hotelu in pronašle, da v kuhinji ni bila čistost na prvem mestu. Zdravniški komisar dr. Robertson je obrisal lonec, v katerem so kuhali juho in na briščki so se pokazali temni in zeleni madeži.

S tem še ni bila preiskava končana. Ravnatelj hotela, zelo brihna glava, je po teh dogodkih šel kar na stanovanje pomožnega kuharja, nekoga Cronesa, ki je dan pred banketom odpovedal službo. Tam je našel anarhistično literaturo in seveda tudi razne strupe, med njimi arseniko. Zdaj pravi, da je kuhar s arseniko hotel zastrupiti celo družbo na banketu.

— **Prav bedne dušice so glasovale!** Iz Clevelanda poročajo, da bo velika porota preiskala malicnacije profesionalnih stavkokazev in pretepačev. Državni pravdnik Loehrer trdi, da imajo nad sto teh nepridipravov v Clevelandu v rezervi, da jih ndinjuje pri delodajalcih, ki vprašajo po njih. Državni pravdnik obljubuje, da to zadevo dobro preiskal in predložil veliki poroti dosti obtežilnega materiala.

Stavkokaze dolže, da so vabili in pretepli neljube osebe, druge s zopet s grožnjami prisilili, da zapustile mesto. Žrtve so v tovarnih vozeh spravili iz mesta. Izvršili so tudi izsiljevanja in v naku slušajo gre za \$7500.

— **300 otrok umorjenih!** V minolemu letu je bilo v Chicagu 300 otrok povoženih 300 otrok. Povzili so jih avtomobili in vozovi, ker bogato mesto Chicago nima denarja, da bi zgradilo primerno število otroških igrišč, na katerih bi se otroci igrali brezskrben, mejtem ko je dosti denarja za gradnjo ornametnega mostu na Mehigan ave, ki služi le veletrgovini.

Otroški življenja ne štejejo mnogo pri merodajnih faktorjih, ampak za "velebusiness" je treba storiti vse!

— **Delavci v Youngstownu se organizirajo.** Iz Youngstowna poročajo, da so se delavci pričeli organizirati. Talijanski delavci so ustanovili podružnice in pristopilo je k nji 1500 delavcev.

Kaj pa jugoslovanski delavci in delavci drugih slovanskih narodnosti? Podvizajte se v organizacijo in ne bodite zadnji, kjer gre za vaše koristi.

Organizatorično delo vodi organizator Flynn od "Ameriške delavske zveze" (A. F. of L.) in pri delu mu pomagajo še drugi organizatorji.

— **Negoda v rudniku.** Iz Indiana, Pa., poročajo, da se je v revo šte. 2, lastnina Jefferson & Clearfield Coal & Iron Co., dogodila razstrelba s groznim učinkom. Nad dvajset rudarjev je mrtvih.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Izšep. 17. junija 1907 v dr. tiskarni.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik: John Vogrič, box 214, LaSalle, Ill.
I. Podpredsednik: Jože Bratkovič, 38 box, Franklin, Kans.
II. Podpredsednik: Jože Kuhelj, 9469 Ewing ave. S. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Telephone Lawndale 4635.
Blagajnik: Anton Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODESEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Ashby Ave., Rock Springs, Wyo.

POROTNI ODESEK:

Anton Hraat, 811 95th Ave., New Duluth, Minn.
Anton Peterlin, 1055 E. Addison Rd., Cleveland, O.
Jože Radšček, 679 box, Smithton, Pa.
Rudolf Pieteriak, 436 box, Bridgeville, Pa.
Albina Hočevar, 680 Washington St., Milwaukee, Wis.

UREDNIK "GLASILA":

Jože Zavertnik, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

VERHOVNI IZDAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6302 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo poslati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja na predsednika nadzornega odbora Jože Ambrožiču.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odbora, A. Hraatu.

Vse druge stvari, ki imajo stik s "Glasilom", prevzema sprejembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Naznanila in vabila

Chicago, Ill.

Cenjeni br. urednik! — Priobčite teh par vrstic v prihodnji izdaji "Glasila".

Iz gl. urada sem dobil vprašalni listek, s katerim hočejo izvedeti, koliko članov in članic je pri našem društvu, ki so organizirani tudi pri drugih jednotah in zvezah, ki so za združitev. Kdor pripada, k tem organizacijam, naj me obvesti ustmeno ali pisмено, da izdelam tozadevno poročilo.

Naše društvo "Narodni Vitezi," šteje 33 S. N. P. J., priredil v proslavo svoje desetletnice dne 2. julija t. l. velik izlet v Garden City Grove na Riverside poleg Chicago. Področnosti o izletu priobčimo kasneje.

Društvom v Chicagu priporočamo, naj ne priredijo izlca istega dne, ker bi škodovalo nam in njim.

J. Koren, 2643 S. Lawndale, ave.

Lincoln, Ill.

Društvo "Zagorski Zvonovi," šteje 116 S. N. P. J., je sklenilo da priredi veselico dne sedmega marca v Davis Halle na Chicago St.

Začetek točno ob osmih zvečer, vstopnina 50c. Za prigrizek in jedmenovec bode tudi preskrbljeno, da ne bo nihče lačen in žejen.

Na veselico vabimo vsa bližnja društva, posebno iz Springfielda in okolice, ob priliki jim tudi mi vrnemo njih poset.

Bratje, sestre, rojaki in rojakinje, udeležite se veselice, da preživite nekaj veselih uric vsaj enkrat v mestu Lincoln!

Člani društva "Zagorski Zvonovi" bode kaznovani, če ne pridejo na veselico in se ne opravičijo s tehtnim vzrokom.

Andrew Sprogar, tajnik.

Chicago, Ill.

Priporočam članom in članicam društva "Slavija," šteje 1 S. N. P. J., ki niso plačali asesmenta na redni mesečni seji dne 13. t. m., naj splošno svojo dolžnost do 23. t. m.

Nova pravila so nekoliko spremenjena glede plačevanja asesmenta. Če član ne plača asesmenta tajniku, se samoposedi razume, da tajniku primanjkuje njegov asesment, da bi ga poslal gl. tajniku. Tajnik je v tem slučaju priporočam suspendirati člana.

Prijave "bom plačal prihodnji" se ne vpošteva. Kdor ne more prenesti denarja na dom, ga lahko pošlje po "money order."

Tajnik.

Canonsburg, Pa.

Naznanjam članom društva "Postojnska Jama," šteje 138 S. N. P. J., da se moramo vsi brez izjeme udeležiti društvene seje dne

Vesti iz domovine.

— Sanje šovinističnega Muehlwerta in Wolfa. Na dunajskem zborovanju nemško - nacionalne družstva za Avstrijo je rekel poslanec Muehlwert: Vojni cilj Avstrije je v prvi vrsti notranje-političen: red in poveljanje notranje uprave. Nemščina mora postati prometni, oziroma posredovalni jezik, kar ni samo v interesu nemških nacionalcev, ampak tudi v interesu države. Ko se državni abor zopet snide, naj dobi poslovnik z nemškim poslovnim jezikom. Šovinistični poslanec Wolf je rekel, da je treba primerne urediti jezikovno vprašanje v zvezi s šolekim vprašanjem. Zelo važno je poljsko vprašanje.

— Klerikalni dnevniki "Slovenec" v Ljubljani s dne 17. januarja t. l. je prinesel tole vest: "Franc Sakser obojen veleizdajništva. "Wiener Zeitung" prinaša: "C. kr. delovna sodnja v kazenskih zadevah Dunaj je na predlog e. kr. državnega pravdnika Dunaj odredila v prid sodnji e. kr. 5. armadnega poveljstva vršiti se kazenski stvari koper Franca Sakserja, izdajatelja lista "Glas Naroda" v Novem Beogradu, zaradi slošna po § 2 cesarske naredbi od 9. junija 1915, d. p. l. št. 156 v varstvo pravice države na odškodnino zaplenbe vsega, obtoženeu Francu Sakser spadatajočega na Avstrijskem. Ležnega premakljivega in n. oremakljivega premožnja. —

Pod to vestjo je napisal pobožni urednik svetega lista komentar, ki ni le surov, ampak čokazuje, da je urednik neveden zlobec. Imenuje ga izdajalec domovine. Pobožnjaku ne pride niti na um, če govorimo že o domovini, kar se v buržoasnem smislu smatra za domovino, bi bil Sakser izdajalec domovine, ako bi kot ameriški državljani izvršil kakšno kaznjivo dejanje proti Združenim državam in na proti klerikalni Avstriji, ki radi Habsburžane kot šebele pita-jo troje v panju.

Ako je vest resnična, potrdi, kar smo že večkrat izrekli, da ima avstrijska vlada najhujšo voljo v Ameriki in da se med vsemi evropskimi vladnimi lumpi najbolj neumnimi, brutalnimi in nevarnimi na Dunaju.

Ni še dolgo, ko so avstrijski mogotci razposlali beraška pisma, da bi se v Ameriki pobiralo za "Avstrijski rdeči križ." Sodišča, ki so le golo orodje teh mogotcev, pa zaplenjujejo premoženje ameriških državljanov v Avstriji, kakor da bi bila napovedana vojna med Združenimi državami in Avstrijo. Če vladni lumpje na Dunaju mislijo, da so Združene države avstrijskega zatrapija, se hudo motijo!

— Oči brutalnih roparjev. Po- noči so zapazili v Cerknem, da go- ri na griču za vazo. Pogorela je hiša št. 148 "pri Bišku". Ker sto- ji hiša na samem, je bilo še vse v plamenih, ko so prišli prvi ljud- je na pomoč. Brez vode in drugih priprav so bili maloštevilni gasil- ci brez moči proti požaru. Prišlo je na pomoč tudi vojaštvo, a re- šiti ni bilo mogoče ničesar več. Ko je požar toliko ponehal, da so se mogli približati hiši, so vdrli vanjo skozi okna. V hiši ni bilo ni- kogar, postelje in omare, sploh vse pohištvo ožgano in razmetano. Vse je mislilo, da so se doma- čini kam rešili. Ko so pa proti ju- tru, ko je požar še ponehal, vdrli v zaprto klet, so našli ondi gos- podinjo z šestimi otroki mrtvo na kupu krompirja, vse zadušene po dimu požarja. Rešiti so se ho- teli pred roparji, ti pa so jim hi- šo nad glavo zažgali! Vsa družina mrtva, vse gospodarstvo uni- čeno, mož pa pri vojakih.

Razno.

— Kako je jeklarški trust po- višal mezd! Že mesec dni so ka- pitalistični dnevniki zapeli slavo jeklarškemu trustu, češ, da bo s prvim februarjem povisali mezd za 10% vsem svojim uslužbenem. V raznih varijacijah so hvalili o- četovsko skrb jeklarškega trusta za svoje delavce, ki prostovoljno povisuje mezd, ker je trg ugoden za jeklo. Stavili so ga drugim ka- pitalističnim družbam za vzor in za priporočali v posnemanje.

Napočil je prvi februar in svet je spomnal dobroto jeklarškega trusta. Trust je meso povi- šal le tistim delavcem, ki niso strokovno organizirani. Delavci, ki so zaposleni pri transportaci- ji in so organizirani, niso dobili par centov priboljška, s katerim je jeklarški trust "osredil" neor- ganizirane delavce.

Kaj namerava trust s takim po- stopanjem?

Za skledo leče — par borih cen- tov naj bi delavci postali nezvesti svoji organizaciji. To je cilj trusta!

Taki so darovi, ki jih kapitali- sti prinašajo delavcem.

— Yperna ni več. Iz vojnih po- ročil znano belgijsko mesto Ypern je izginilo z zemlje. Kar ga je še bilo, so ga iz vojnih ozirov podrli. Vse umotvore tega mesta so pre- nesli v Pariz. Ypern je bilo eno zgodovinsko najznamenitejših mest Belgije, staro še nad 1000 let. Že v srednjem veku je to od- svetela obrtnost in v 12. stoletju je šlo mesto nad 200.000 prebi- valcev ter je spadalo tedaj med največja in najpomembnejša me- sta na svetu. V dobi procvita in bogastva so v Ypernu zgradili prekrasno katedralo in še lepšo monumentalno stavbo, svetovno- znane tržnice. Hiranje mesta se je začelo l. 1584. Španci so mesto osem mesecev oblegali in kuga je zahtevala mnogo žrtev. Od tedaj je mesto vse bolj nazadovalo in je imelo začetkom sedanje vojne sa- mo še 17.000 prebivalcev.

Tako vojna uničuje cvetoča me- sta.

— Is bede v smrt. Na Dunaju sta si hotela s vdihavanjem plina končati življenje 50 let stara Ma- rija Haberl in njena 15 let stara hči, a ljudje so jima prišli še pravočasno na pomoč in ju oteli smr- ti. Oddani sta bili v bolnico in bi- li tam zaslišani, zakaj sta se ho- tele usmrtiti. Mati je hotela na vsak način končati svoje življenje in zato se je tudi hčerka odločila. da umrje s materjo. Mati je še več let bolna in ima troje sinov v vo- jni. Dva sta oženjena, za enega je mati dobivala državno podporo. Mati in hči sta šivali v največji hodi; godilo se jima je tako hudo, da bi bili raje umrli, kakor da bi bili še dalje prenašali tako trplje- nje. In to se je zgodilo v mesta, kjer je toliko bogastva, da je "N. Fr. Presse" glasilo avstrijskih velekapitalistov, cele tedne pre- pevala himne, katke velikanske kupčije se delajo z luksuz-stvar- mi.

— Škoda v vzhodni Prusiji. Po najnovejših uradnih cenitvah ima vzhodna Prusija vsled vpadov ruske armade tri milijarde mark škode.

— Roparski umor. V mestecu Portorici pri Neapolju je 32letni menih Ciavolini ubil meniha Gros- sija in mu ukradel nekaj vred- nostnih papirjev in 1200 lir denar- ja. Morilec so zasačili pri neki ženaki v Neapolju.

— 227letna pravda se je te dni končala v Budimpešti. L. 1688. je pričelo ogrsko mesto proces proti grofovski rodbini Palavicini radi 38 orolov zemlje v občini Talp. V procesu se je popisalo gotovo več kakor 38 orolov papirja, de- finitivna razsodba pa je bila za tožitelja britka: mesto Szeget je pravdo izgubilo. Koliko znašajo

stroški te "stare pravde," se ne poroča.

RAD BI IZVEDEL

za naslov Mary Raspel, ki se men- da nahaja nekje v Sheboygan, Wis. Prosim cenjene rojake, ako kdo ve za naslov, naj mi ga javi ali naj ga pa sama naznani. Na- slov: Rudolf Sparchakel, Box. 489, Rilton, Pa. (Adv.)

OPOMIN.

S tem želim spomniti Martin Zimleka, da naj mi da pravi svoj naslov, ker na stari naslov ga ne najde nobeno pismo. Prosim cen- jene rojake, ki ga poznajo, naj mu to sporočijo, ako on sam ne bode tega čital. On sam dobro ve, kedo ga tu opominja.

(Advertisement.)

Ali kašljate?

Ako kašljate, odpravite vaš kašelj! To lahko storite, ako vzamete

Severa's Balsam for Lungs

(Severov Balsam za pljuča) ob pravem času. Poskusite ga zoper kašelj, prehlad, hripavost, vnetje sapnika, davice ali osovski kašelj. Je namenjen za otroke in za odrasle. Cena 25c in 50c v vseh lekarnah.

Severa's Balsam za pljuča.
In vsaki drugi boleznici se lahko odpravi s kašljanjem. Severov Balsam za pljuča. Je to morda najboljša kašelj zdravilo. Cena 25c in 50c v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA

Unijako izdelane smodke

z znakom S. N. P. J.

Ibykus in Belle of the Range in druge izvrstne smodke, se dobe pri Tillmans Cigar Co., Aurora, Minn.

STUD DO JEDIL.

V LEKARNAH

CENA \$1.00

Kaj je vsek izgube slasti do jedil? Večkrat se pripeti, da na nesrečni agubino slati do jedil in da se nam celo stedi. Ždi se kot bi narava sama zahtevala, da zmanjšamo jemanje jedil, kar jih ne moramo prebraviti. Oslabljeni prebavni žilci ne morejo več prebraviti kot navadne in zato se uprejo vati več. To znači, da potrebujemo pomoči, da zopet pridnajo svoje delovanje brez strujenosti. Mi pripravljamo

TRINERJEVO Ameriško Prebavno Grenko Vino

Ta vsemans znan bode najprej izštetila notranje prebavne žile, jih ojačila in dala jim dovolj moči. Egbna slasti in stud do jedil se bode polagoma agubil in vi boste zopet imali

SLAST DO JEDI, OJAČEN ŽIVOT IN MOČ NA NISLAVI.

Kakor hitro pripomelki se vazele življenja primanjkuje, morali bi rabiti Trinerjevo ameriško prebavno grenko vino in spoznali boste zaščeni, da je zelo koristen. Nabite ga tudi proti

NEVREDNOSTI PO JEDI, SAPISTU, KISLO ALI GRENKO KOLICANJE, RIGANJE, PLEN — UVED.

Lahko ste gotovi, da Trinerjevo Ameriško prebavno grenko vino vam bode dalo pomoč.

Vsaka družina morala bi vedno imeti dobre zdravilo proti kašlju pri rekah. Morali bi najraje imeti Triner's Cough Sedative, kateri ne vsebuje strupenih snovi, kot morfin in kloroform. Nabite proti kašlju, bronhitisu, nagrižanju, bolečinam v grlu i. t. d. Cena 25c in 50c. Po pošti 35c in 60c.

Jos. Triner

IZDELovATELJ

1232-30 So. ASHLAND AVE.

CHICAGO, ILLINOIS.

IZ GLAVNEGA URADA.

Račun

med jednoto in društvi meseca
januarja 1916

	Vredn.	Imenit.
1.	457.35	78.00
2.	561.61	55.00
3.	286.82	974.00
4.	86.72	15.00
5.	1,652.77	188.00
6.	277.55	201.00
7.	74.93	29.00
8.	172.94	640.00
9.	184.88	117.00
10.	580.32	46.50
11.	103.17	27.00
12.	170.23	90.00
13.	281.27	144.00
14.	206.97	48.00
15.	547.47	85.00
16.	177.98	170.00
17.	179.23	2.00
18.	409.99	296.00
19.	218.74	146.50
20.	180.76	139.00
21.	82.12	27.00
22.	380.76	177.00
23.	105.38	27.00
24.	147.97	58.00
25.	79.40	52.00
26.	122.68	9.00
27.	76.36	112.00
28.	135.43	266.00
29.	223.68	93.00
30.	153.11	158.00
31.	50.30	90.00
32.	257.94	132.00
33.	94.18	86.00
34.	135.58	62.00
35.	132.87	28.00
36.	192.10	20.00
37.	84.75	10.00
38.	16.34	71.00
39.	597.84	26.00
40.	84.06	78.00
41.	37.34	878.00
42.	122.79	85.00
43.	150.52	120.00
44.	108.68	42.00
45.	117.42	102.00
46.	79.97	112.00
47.	210.23	89.00
48.	102.05	85.00
49.	62.78	42.00
50.	49.01	98.00
51.	170.08	66.92
52.	66.92	24.00
53.	56.89	70.00
54.	184.23	312.00
55.	182.94	86.98
56.	189.22	48.00
57.	411.42	399.50
58.	71.87	138.00
59.	43.70	110.00
60.	301.71	42.00
61.	125.32	78.00
62.	42.43	1,104.00
63.	188.00	33.18
64.	33.18	49.00
65.	90.07	144.00
66.	90.07	600.00
67.	171.55	158.00
68.	185.92	80.00
69.	52.36	80.00
70.	100.56	80.00
71.	91.96	81.00
72.	443.65	42.00
73.	116.00	116.00
74.	886.89	91.00
75.	43.39	22.00
76.	128.98	90.00
77.	848.70	472.00
78.	53.06	58.00
79.	91.39	9.00
80.	137.35	44.00
81.	57.32	633.00
82.	889.50	206.00
83.	302.52	9.32
84.	40.97	61.31
85.	61.31	112.00
86.	94.88	58.00
87.	61.27	71.00
88.	81.13	83.00
89.	470.79	81.00
90.	184.76	180.58
91.	180.58	72.69
92.	287.41	894.00
93.	88.57	60.00
94.	116.42	61.00
95.	94.80	600.00
96.	110.47	101.50
97.	82.05	28.00
98.	39.10	128.00
99.	182.29	121.00
100.	212.71	121.00
101.	89.05	18.00
102.	148.30	75.00
103.	116.82	207.00
104.	108.16	151.00
105.	109.97	80.00
106.	162.49	90.00
107.	200.10	55.84
108.	55.84	24.00
109.	48.31	48.00
110.	178.45	79.00
111.	92.94	139.00
112.	87.74	46.23
113.	74.37	87.00
114.	153.42	38.00
115.	60.96	26.00
116.	228.35	73.00
117.	281.12	49.00
118.	116.11	51.29
119.	61.29	196.00
120.	168.68	83.00
121.	282.76	27.00
122.	146.94	69.00
123.	48.09	90.87
124.	90.87	296.90
125.	296.90	116.93
126.	116.93	87.00
127.	30.16	30.16
128.	30.13	55.37
129.	55.37	53.78
130.	53.78	25.36
131.	25.36	49.00
132.	49.00	622.00
133.	10.14	10.14
134.	51.82	51.82
135.	15.02	15.02
136.	10.41	91.50
137.	91.50	14.49
138.	14.49	15.54
139.	15.54	81.73
140.	81.73	10.00
141.	10.00	189.60
142.	189.60	40.12
143.	40.12	29.43
144.	29.43	84.54
145.	84.54	76.74
146.	76.74	42.93
147.	42.93	87.98
148.	87.98	74.91

173.	120.12	122.50
174.	70.85	113.00
175.	230.41	74.00
176.	58.98	10.00
177.	61.30	8.00
178.	245.87	17.00
179.	21.37	8.00
180.	22.47	17.00
181.	33.81	29.00
182.	117.26	39.00
183.	47.40	31.00
184.	20.95	10.00
185.	51.19	17.00
186.	45.64	47.00
187.	56.47	48.00
188.	54.18	93.00
189.	16.75	61.00
190.	39.99	10.00
191.	232.12	209.00
192.	34.58	24.00
193.	30.78	44.00
194.	28.24	606.00
195.	31.36	34.59
196.	67.10	70.93
197.	34.59	200.00
198.	70.93	33.01
199.	158.60	96.84
200.	33.01	26.00
201.	96.84	42.44
202.	42.44	56.20
203.	56.20	42.38
204.	131.13	260.00
205.	229.42	74.50
206.	39.34	84.42
207.	84.42	57.97
208.	57.97	132.88
209.	132.88	93.63
210.	93.63	22.68
211.	22.68	25.30
212.	25.30	61.50
213.	61.50	10.25
214.	10.25	54.43
215.	54.43	28.98
216.	28.98	90.97
217.	90.97	29.00
218.	29.00	42.60
219.	42.60	36.57
220.	36.57	97.41
221.	97.41	61.64
222.	61.64	45.41
223.	45.41	437.91
224.	437.91	53.51
225.	53.51	59.63
226.	59.63	37.26
227.	37.26	92.30
228.	92.30	21.94
229.	21.94	123.04
230.	123.04	49.85
231.	49.85	21.63
232.	21.63	25.22
233.	25.22	24.37
234.	24.37	51.80
235.	51.80	108.58
236.	108.58	80.47
237.	80.47	12.08
238.	12.08	50.55
239.	50.55	37.15
240.	37.15	32.93
241.	32.93	46.10
242.	46.10	24.34
243.	24.34	58.91
244.	58.91	110.69
245.	110.69	587,994.68
246.	587,994.68	519,580.50

JOHN VERDERER

gl. tajnik.

Spomini na konvencijo.

Frank Magajna.

Včasih pot spet ropetali in opotaki kot vojaki, če korakajo čez most. Ker smo vedeli, da gre vse to na "korist" jednote; se nismo mnogo smejeli za predsednika, ki je v potu svojega obraza tolkel po mizi. V naš zgovor naj omenim, da nismo vedno tako razsajali, ampak le pri sejah. Precej mirno smo se tudi obnašali, kadar se je predlagalo za — odmor. Pri teh predlogih smo bili vselej enoglasni "za."

Začno s bratom Pieterikom sem nosil prvi teden "čas" pregledovalca knjig. "Pravzaprav je bil na ta način odklikan tudi brat Ambrožič, ampak on je kmalu desertiral. Izjavil je, da ne bo pokrival tistih milijonov baclov in njih trosov, ki se drže onih okajenih listin. Raje poslušal švignjanje agoraj v dvorani, kot da nalez — evinjske rubele. Na ta način je oplašil tudi brata Pieterika, da je prišel siliti na vrh s izgovorom, da noče zamuditi razprave. Veliko truda me je stalo, predno sem ga prepričal, da se ropotanje s nogami ravno tako dobro sliši spodaj, kot na vrhu, da nevarnost okuženja ni tako velika, kot trdi brat Ambrožič, kajti evinjska rubeleča se sploh neprime ljudi. Zoper peronospero, kateri bi nemara res utegnili dobiti, je pa izvrstno sredstvo rumena ali rubeča galica, ki jo prodajajo spodaj v klubu. Res je ostal. Z menoj vred se je veselil smage tudi Mr. Pogorele, ki je bil takrat prodajal sijala po Pittsburghu. Pomagal mi je držati Pieterika pri njegovem zaprašenem opraviilu.

Brat Pieteršek se je končno udal, ampak pod pogojem, da sme vsaj šestdesetkrat na dan priti k sejam, v točilni klub spodaj, pa le kadar "ga bo prišlo". No, zato je tudi pri vsakem ropotanju pomolil nos v konvencijo dvorano, kar se cenjeni delegatje brez dvoma spominjajo. Brezštevilkokrat ga je prišlo, da bi šel gledat v klub, no, pa tega ne maram praviti, ker bi se mu moglo zameriti.

Pregledovanje knjig ni bilo ravno slabo delo, če nato ne, ker ni bilo nobenih besov nad nama kot so drugod v navadi, vendar —

po pravici rečeno — sem bil ob koncu jezen. Zamudil sem namreč jako važno razpravo tikačo se "mufanja" glavnega urada iz Chicaga.

Tako lep predlog sem imel na jeziku, pa je šel radi te zamude v franže.

Ko sem čital tozadevno razpravo v Glasilu, sem dejal: "Takoga kraja res ni kot je naš Tyre, Pa." Ima tri imena kot avstrijski Francelj in to ni kar si bodi, ampak je grozno velikega pomena. Recimo, da se primeri, da mora urad "mufati" v Chicagi sami, kako postane ta stvar lahko zapletena. Po mojem mnenju je v Chicagu pet — Chicag, centralna vzhodna, severna, zapadna in južna. Ako gre urad iz južne Chicage n. pr. v vzhodno, kako naj najde potem kakšen brat, ki ni bil navzoč pri "mufanju" naš gl. urad. Pol leta mora biti najmanj v mestu, predno bo pravzaprav vedel, kje je vzhodna stran mesta. Ako bi dotični brat imel kaj nujnega opraviti v gl. uradu, kakšne neprijetnosti bi lahko nastale v onem polletu. Pa še ni izključeno, da ne bi gl. urad v tistem polletu zopet kam "premuflal." Ja, vidite, kdo bi potem bratu zamudo časa plačal, a-a-a-a? Jednota! Taaat all!

Vseh teh neprilik v našem Tyreju ne bi bilo. Ima tri imena, kot sem že rekel, pa vsa tri označujejo eni in isti kraj. Svetu bi lahko oznanili, da je gl. urad "premuflal" iz Tyreja v North Star ali v Santiago, pa bi le ostal na mestu.

Od kraja sem mislil na Imperial kot glavni sedež jednote, ker tam je krajevno društvo štev. 106 S. N. P. J.; ampak dogmal sem po temeljitim premislekih, da ni pripraven za to, ker je premevaren. Lansk leto je namreč povozil avtomobil enega psa. Potem je razsajala kučna bolezen diffrija med kokoši, da jih je skoro polovica poginila. Torej videl sem, da tam ne bo nič. V Tyreju ni pa teh nevarnosti. Avtomobili ne vozijo radi prevelikega blata, kokoši pa navadno prej pojem, kot se jih bolezen loti. In še nekaj dobrot ima naš Tyre. Čas sime se včasih pripeti, da imamo "moving picture theater;" enkrat na leto pridejo k nam "komedijontarji," kateri po navadi nastavijo mizo s nabodenimi noži, in se lahko dobi kterejakoli, če se vrže obroček pravilno. Saloon je oddaljen le pol ure. Vlaki vozijo v normalnem času dvakrat na dan, na "fourth of July" pa celo trikrat. Pošto dobimo tudi vsak dan. O yes! Še na nekaj bi kmalu pozabil: imamo "5 and 10c store" in dva slovenska mesarja.

Potem takem lahko vsak spozna, da je kraj res idealen in le onemu zaprašenemu arhivu se imam zahvaliti, da ni gl. urad tu, kar je za jednotino korist neizrekljiva škoda.

Glasilo postane dnevnik. To je glavni triumf šeste redne konvencije. Brat Molek, ki je v kljub svojem pobožnemu imenu smiselni in bognavaruj tudi brezverec, je podal tozadevno Reso Lacije (resolucije), potem katere se ima Glasilo izpremeniti v "Prosveto" in postane dnevnik, ko doseže 5000 naročnikov.

Ime Prosveta je zelo lepo in pomenljivo, a navale temu mi je rekel prvi član, kateremu sem to povedal, da smo s tem ustrelili največjega kozla. Na moje prestrašeno vprašanje "zakaj," mi odgovori:

"Naša S. N. P. J. obstoji na svobodnemiselnih podlagi. Vi pa daste njenemu glasilu tako pobožno ime. Tako ime se da novi cerkvi ali pa Vodjiki Johanci, ne pa socialističnemu in svobodnomiselnemu listu. Bolj bi bil vesel, če bi se novo ime glasilo: "Presneta."

Dopovedoval sem mu, da se grozno moti, še bolj kakor oni, ki je trdil, da se svet ne vrti, ker je njegova žila obrnjena vedno proti jugu in nikdar ne nasprotno. Povedal sem mu, da je med imeni prosveta in presneta take velik razloček kot med dnovom in nočjo, ampak zaleglo ni mnogo, ker je trdil, da je vseeno.

Dobro bi bilo, da vi brat urednik daste o tem majhen članek v Glasilo, ker je gotovo še mnogo bratov, ki ne vedo pomena besede "prosveta."

Radoveden sem, kako je s število naročnikov.

Med nami se kaj rado pripeti, da oni, ki v začetku najbolj bosa-

bardirajo, se najprvi usmaknejo v kot, kadar se je treba dejansko pokazati. Brez zamere bratje, se be tudi ne izvzamem. No, pa upam, da ne bo treba toliko čakati na dnevnik, kot na združenje slovenskih jednot in zvez.

Kaj je konvencija nadalje ukrenila, veste iz zapisnika in pravil in baš ni potrebno še enkrat praviti.

Kar se mene tiče, je najboljši žalostno, da nisem prinesel domov nobene "sarže." Radi tega je moj prijatelj konstatiral — odkriti povedano, "da nisem za nič". Zahvalil sem se mu za laskavo priznanje in omenil, da so bili bratje delegatje baš nasprotnega mnenja. Menili so "da sem za nič", ne da nisem, ker drugače bi mi gotovo poklonili kakšno "mastno" (1) službico v gl. ali uprav. odboru.

Pa pustimo te žalostne spomine in dajmo se poeniti o drugih bolj zanimivih stvarih.

Pittsburghški dim tudi "Eiber" še malo omenim. Je neke posebne vrste tvarina, ki ima na prvi pogled visokoleteče in dalekosečne namene, navsezadnje pa se le vgnezdijo v pljučah, na koži in ob lekah grešnih semljanov. Gost je približno kot furianska polenta. Barve je ponavadi črnoisve kot Terbovčevega Toneta hlače.

Njegova kakovost je izvrstna. Ni treba drugega kakor vreči čez ramo praški krak in prehoditi pakrat zaporedoma Buttler St., pa bo tako prekažen, kot dve leti stara kranjska klobasa v dimniku. Če to ni res, pa lažem, no!

Mogoče se še kdo spominja dopisa brata Taučarja. Omenjeni brat je nekaj čezlaka, kako je baš je stopil nekomu zamorecu na kurja očesa; brčkone ne bo to res. Gotovo se mu je sanjalo o kurjih očeh in je v poluspanju videl v šipi vlakovojnega okna svoj listen okajeni obraz, pa je menil, da vidi "mrga." Tudi mami se je nekaj podobnega pripetilo. Ko sem prišel s konvencije na svoj "dom" in potrkam kot se spodobi na vrata, priče odpirat domača črka, osemletna Mary. Na vprašanje matere "kdo je prišel," pravi:

"En niger je mama. Ne vem kaj hoče." Šele po temeljitim opredovanju so me spoznali, da nisem se si skrivaj meškali, češ, gotovo se je šenil pri kakšni zamorki, ki mu je pustila barvo. Šele čez teden dni sem po intenzivnem umirvanju se zopet prelevil iz Afrikanca v Evropejca.

Veseliče in pleši niso nič kaj posebno "paradirali," to se pravi, bi že, pa smo bili mi preveč štorljasti v primeri s bajnimi pittsburghškimi rožami, bili smo praveste rogovile. Največ sem pričakoval od našega znamenega "kočarkarja," pa njegova je pogled na nje napravil tako prebito zamaknjene, kot je bila svoje dni lurska pastarica, ko je ugledala prikazen. Drugi (med te prištevam tudi svoje dolgoce) so pa imeli dovolj volje za "ples in podobne prijetnosti, pa žal tudi toliko prirojene ali priučene — ne vem prav na tanko — neradnosti, da so bolj plesali po plesalnikih nogah kot po svojih, ako so polskusi plesati. Zraven so se vršile še neprestane polizije s drugimi pari, da ni mnogo manjkalo do revolucije.

Vnajbolj prijetnem spominu mi je pa ostal izlet na Sygan. Vsa čast ondotnim bratom. Cela prireditev je bila nekaj kramnega. Val brez izjeme smo bili iznenadeni, kajti s daleka nismo pričakovali takega sprejema. Pa one ljubke solne rože, ki so vršile ono telesno delo usmiljenja. — Šejne nasiti in lačne napojiti — kako krame in nežne so bile, kot bi v enem dnevu vzrastle, in pa — — saj ne bom dalje pravil; Tona Terbovčevega vprašajte on bolje ve — — Škoda, da bog ni mara rad socialistov in svobodomiselcev. Lahko bi zamašili tiste svoje line, da ne bi voda drla iz njih kakor iz razrušenega škafa. Vse veselje je dež pokvaril. Toda kljub temu smo se vrnili dobre volje v Pittsburgh s zavestjo, na ne bomo nikoli pozabili tega dne.

Nekaka specialiteta je bil pleharski banket. Grdo, kar se da, grdo je bilo od pleharske, da niso tudi mene povabili. Tako krasen govor bi lahko napravil zajedno s bratom Taučarjem, da bi ga res ne bilo veselje poslušati. Predavati sem menil o svojem najnovejšem geografičnem odkritju. Namreč o naselbinah: Bovec. V današnjem času je vsakemu znana vasica Bovec, katero obkrapajo Talijani s bombami, granatami in drugimi železnimi sadeži, kakor za stavo. Ta Bovec je pristno slovenski. Moje odkritje se pa tiče drugega Bovec, ki je sicer v sedanjem času tudi pristno slovenski, vendar izvira iz nemščine. Pravilno se glasi: Der Bovec. Ker pa mi skoro vsako tujo besedo zasunkamo po svoje, smo tudi to pokvarili v pravopisju in v izgovoru. Člen "Der" smo spremeniili v "Ter" in ga zvezali s samostalnikom v eno besedo, tako imamo sedaj mesto "Der Bovec" pa "Terbovec." Mnogi sicer izražajo, da "To — ni Terbovec," ampak pravilnega pa le nočejo ali pa ne znajo povedati. Der Bovec se zelo razlikuje od onega Bovec na Primorskem. Prvi je premičen, drugi pa nepremičen. Med tem ko nepremičnega obstrlejujejo Italijani s granatami, obstrlejujejo premičnega poredne vile in nimfe s kočarami in to z vsami kalibri.

Prebivalci v premičnem so po poklicu vrtnarji. Vendar se ne pečejo z drugimi rastlinami kot s solnčnimi rožami. Pravijo pa, da ne s posebnim uspehom. Jako bujno je tudi razvita pleharska obrt, daisravno primajo sem pa tja za kak gramofon ali kaj sličnega. Temperamenta so živahno šaljivega in splošno pod nosom — "resirani."

Tu so glavne točke o tem odkritju. Ko bi me povabili na omenjeni banket, bi bolj na drobno razložil; sedaj pa nočem, sem preveč jezen.

Drugi banket, ki se je vršil v dvorani K. S. Doma je bil javen; to se pravi, da smo imeli dostop vsi delegati, ne pa samo onega polducata pleharskega. Bil je imeniten. Rože na mizah, rože pri mizah in rože med mizami, pa bi ne bil slovesni vesel. Pa je ona izbrana jedila in pijačice pred nami. Nobena "ohcet" ni bila tako lepa. Hej! pa ko mi je ona ljubka roža pripela roko na prsa. Stotintridesetkrat mi je udarilo srce. Objeti in poljubiti sem hotel ono bajno prikazen, pa sem se le pravčasno dampil, da bi tako početje bilo v splošno pohajkanje ali šunjanje bratov delegatov. Spominjam se svetopisemskih besed: "Eder pohujša enega teh malih — takrat sem pogledal brata Bratkovica — je boljše, da si naveže morje na vrst in potopi v globino milinskega kamna." Zato sem pa raje odnehal.

Onih jedil na mizi ne nisem bil dotaknil, a ko sem opazil, kako hiti brat Taučar se maliti s kurjimi stegni, me je zaskrbelo, zlasti ko sem opazil, da je snedel že šest porcijonov, od drugih pa odbral lepše kose in utaknil v žep po prisilovici: čez sedem let vse prav pride," dejal sem sam pri sebi: "fant sedaj je skrajni čas, če hočeš oteči se kak košček." Teh misli so bili menda tudi drugi, kajti govor je malo zastal, jedi so pa kopnele kot pomladni sneg.

Nič kaj posebno ga niso pihali one zabavilice — parčen zdravice — katerih je bilo toliko kot češenamarij v rožnem vencu. Celotone Terbovec, ki je dejal, da je vesel, ker je tukaj in zraven škodoželjno pristavil — in ker smo tudi mi tukaj, (ker moramo s njim vred požirati pittsburghški dim) je prišel v nekem poznejšem svojem dopisu v protialovje v prvem stavku: "Kojaj sem prišel sopot k sapi . . ." kar znači, da ni bil baš vesel.

No pa tudi napitnic in zdrav

Prijel je gosli, nagnil glavo, po-
del mladici ciganki v oči in is-
od loka se se vsipali glasovi, bu-
ro vpilo se v zopet mehki, topli,
vroč je igral in pesabil, da je pri-
goju; igral je o ljubezni, strasti-
ci ciganki ljubezni, ki jo nosi sa-
mo njegovo indogermansko plem-
sebi. Jokale so gosli in se zopet
reale v ljubezni strasti.

Tiho je bilo v krogu. Mladici ci-
ganki Citi, ležali pri ognju, pod-
stavale so grudi hitreje, telo leže-
je na tleh pokrito s tankimi raz-
rganim krilom, zgenilo se je ne-
note kakor v polunu. Tedaj se je
ozri Uroš v njo in gosli so zavri-
kale veselja, in kakor pred bo-
jaznijo — utihnilo.

"Lepo igral," pritrdili so mu
nekateri. Cita je pa gledala zamiš-
ljeno v ogenj in barvi plamena
jo jo božali po obrazu in prsih;
drugi so hiteli mimo nje, se zado-
vali v drevje in se izgubljali v
noč.

"Igral sem lepše, ko sem bil
mlad, ali sedaj je ogenj v krvi
ugašen in človek samo ponavlja,
kar je enkrat znal, ko je bila du-
ša še polna ljubezni, telo se je pa
treslo strasti. Ako gva s Dušanom
prijela za gosli, postalo je v tabo-
rišču takoj tiho, roke so pa ne-
note iskale drugih rok, in ako se
je mesec prikazal na nebu in gle-
dali čez drevje na naz, zdelo se
mi je da stojim in poslušam in gleda
ciganki ljubezni v šotorišču, ki
so jo vzbudile najine gosli.

"Povej kaj, Uroš! O ljubezni —
povej", je dejala Cita proseče in
si popravila steklene koravde krog
vrata.

"Staremu konju preide dirja-
nje, staremu človeku govorica o
ljubezni, govori pa lahko o nji
kakos o konjaki kupčiji."

"Povej o Dušan, rad bi ališal,
bil je brat moje matere."

"O Dušan vam povem in o He-
leni," je dejal Uroš in se vsedel
udobneje k ognju.

V krogu je postalo tiho, ališal-
o se je samo stopičanje konj in
nekje v gozdu je zasovikala so-
va.

"Bilo mi je nekako šestnajst
let," povzel je Uroš. "Moja oča je
bil tedaj glavni četi. Stali smo ob
vrački moji blizu žumberaka.
Kupčija s konji je nam šla dobro.
Preganjali smo konje iz Ograke-
ga v Gradiško ali še dalje na se-
dem in delali lepe dobičke."

V naši četi je bil tudi Dušan,
lep, raven, in ako je prijel gosli
v roke, tedaj si jekal ali vričkal
z njim. Znal je gosti za tri take
kakor jaz. Nekega dne pravi me-
ni: "Pojdi z mano, Uroš, greva
na Ogrsko po par konji!" Z njim
sem šel rad, kajti plačal je rad
za pijačo, in včasih zapil vse, po-
tem pa zopet štedil in kupčeval."

Na sejmu ni bilo nikdar tako
divjega konja, da bi ga bil vz-
gel raz sebe, in zopet ne tako sla-
bega, da bi ga on ne spravil v dir.
Kupila sva par repov in se vra-
čala nazaj. "V tem gozdu se od-
počijemo midva in konji." Pri
tem je pokazal na gozd kake pol
ure pred nama.

Zajahala sva v gozd in trčila ob
četo ciganov. Sprejeli so naju in
kmalu smo sedeli pri ognju in
večerjali z njimi. Nato ti pa pri-
de od neke dekle, menda hči ka-
terege cigana. Toda kakšna? Vi-
del sem že italijanske in španjol-
ske ciganke, ali tako lepe še ne-
ako bi jo bil srečal na cesti v dru-
gi obleki, nikoli jo nebi spoznal
za ciganko."

Dušan je zijal v njo z odprtimi
očmi in ustmi in pozabil na me-
so v roki. "Boga mi! je li to tvo-
ja hči, Jure?" vprašal je glavar-
ja.

"Da, moja je," je rekel in gle-
dal v stran.

"Daj jo meni! Par konj ti dam
za njo."

Tedaj je prekrizal Jure roke na
pravi in dejal: "V miru si prišel k
meni, v miru odidi. Helena ni za
tebe."

Dušan je migal z brki in jih griz-
el, rekel ni nič, samo malo poble-
del je, z očmi pa požiral dekli-
co."

"Kje je dobila to ime: Hele-
na, to ni naše?" vprašal sem jaz.
"Kretili so jo tako," odgovoril
je nakratke oče.

"Tu ostanem," je dejal Dušan
meni. "ako treba leto dni."

"Tu ostanem," dejal je proti
staremu, "da odpočijeva konje,
dan ali dva."

"Dovolj je trave za konje in

dovolj prostora za vaju," pri tem
je pokazal z roko v gozd.

Gledali so naju malo grdo, ali
midva se nisva zmenila zato. Ko
smo nekega večera konje pregre-
dovali, pogljal je Dušan enega v
dir, stekel za njim, ga prijel za
rep in skočil na njega.

Helena ga je gledala in se cmi-
jala.

Dobil je neke gosli in igral po
noči, da bi se kamen topil. Tako
še nisem ališal igrati. Ležala sva
pri konjih, jaz sem spal, on je pa
bdel, igral na gosli ali pa sedel
zamišljen.

Igral je zopet tretjo noč, pa ti
pride Helena k njemu. Očile se
ga je in se mu vsesala v ustne.
On jo je objemal in ališal sem
kako se mu je glas tresel. "Pojdi
z mano — jo je prosil — "in ne
bodi v teh ravnih hrvaških goz-
dih. Pri nas so lepši gozdi in več
jih je."

Ona je molčala, čez nekaj ča-
sa mu je pa rekla: "Rada bi šla
s teboj ali stari me ne pusti in me
ne bode nikoli."

Dušan jo je privel k sebi, jo pri-
jel z roko čez pas, z drugo pa vrv,
ki je bila ovita konju krog gob-
ca, se zagnal na njega, in še je iz-
ginil v gozdu. V šotorih so vsi
spali, jaz odvežem ostale konje,
in šlo je v divjem diru za njim.

Ko je drugi dan solnce zahaja-
lo, sva jezдила proti Kolpi. Raz-
neke višine je pokazal Dušan He-
leni zahajajoče solnce v Belikraji-
ni. Sedaj pogledaj!"

In res lepo se je videlo, ko je
rudeča obla tonila za kočevskimi
hribi. Belokrajino z vinogradi in
grčiči se je pa lesketala v prame-
nih zahajajočega solca. Ona se
mu je pa privila na prsa in ga
gledala v oči.

Prijedili smo v naše taborišče.
Dušan je postavil nov platnen šo-
tor, pomislil travo in korenine
okrog, nanesel mahu za postelj, in
šivel srečno s njo. Ob večerih so
mu pa gosli pele veselo, vriča-
joče, da smo se vsi veselili z njim.

Nekega dne je prišel neki sli-
kar z dolgimi lasmi, pregledal vsa
naša dekleta, nazadnje pa poprosil
Heleno, da se naj pusti slikati.
Dušan ji je dovolil in ona se je
vsedla na skalo. Mi smo pa gleda-
li in se šuštili njegovi spretnosti."

Nekrat smo taborišče premak-
nili nižje ob Kolpi. Ko smo šli mi-
mo gradu, stoječega ob vodi, bilo
je na dvorišču par častnikov z
grajščakom, so poskušali jahati ve-
likega črnega žrebca, pa vsakemu
je vrgele raz sebe. Mi smo gledali
pri ograji, Dušan pa poprosil, da
njemu dovolijo, da poskusi žreb-
ca.

Spustili so ga notri in kakor
bi trenil je bil na konju in ga po
par urah tudi ukrotil. Kar tresel
se je in pena je padala od njega.
Med tem časom se je pa neki
častnik s grajščakom vred pogo-
varjal s Heleno, jo ščipal v lice in
hvalil njeno lepoto.

"Skoro bi dejal, da sta si po-
dobna," je dejal častnik mlademu
grajščaku, in oba sta se zasmijala.

Par dni za tem prišli so orožni-
ki in vzeli Dušana. Pri sodnji je
dobil tri mesece za tatvino, ki jo
ni nikoli izvršil.

Jokala je Helena, mi smo jo pa
tolažili. Neki dan je rekla, da ga
gre obiskati, in je ni bilo teden
dni nazaj. Vprašali smo jo, kako
je Dušan, ali ona je le gledala
v tla; ni nam povedala, kje da je
bila ali vedeli smo vsi, da so jo
mogli grajški vjeti. Zatožile se ji
je menda med nami in vdrugič je
sama šla.

Prišel je Dušan iz ječe, sedel
pred šotorom in meril Heleno z
očmi. Sumil je nekaj, videč izpre-
membe na nji, ali ljubil jo je pre-
več, da bi jo vprašal.

Težko je prenašala ona njegove
pogleda in se mu izogibala, kar
je mogla. Neko jutro, ko se je Du-
šan prebudil, dobil je ženo poleg
sebe v mlaki krvi s prerezanim
vratom.

Tulil in jokal je Dušan kakor
da je brez pameti, vendar smo vsi
mislili, da ji je on prerazal vrat.
Potrdilo nam je sum pa še to, ko
ji je zavezal zevajočo rano, jo vzel
v naročje in odnesel v gozd.

Odelej je hodil v naše taboriš-
če po par dni, pa zopet izginil in
bil vedno zamišljen. Ugibali smo,
kam da hodi in še to vedno pred
večerom. Nekega večera sem se
splazil za njim kakor duh. Pri
skali, ki je imela nekako razpoko,
zlezal je notri. Počasi sem lezel za
njim. Na kakih sto korakov se je
votlina razširila, Dušan je pri-

šel svedo, in kar sem tu videl,
pretreslo mi je kosti.

Na postelji, narejeni iz mahu
je ležala Helena, pred njo se je
vsedel Dušan in igral. — pa ka-
ko z meni se solze tekle curkoma.
Plamen svedo je migljaj, jaz sem
pa mislil, da se Helena nasmaha
in da govori z njim.

Zlezel sem počasi nazaj in od
tedaj smo ga vsi ljubili bolj ka-
kor kedaj poprej.

Zavohal ga je enkrat gozdni
čuvaj in stvar naznanil orožni-
kom. Prišli so in nas vse zaprli,
a čez nekaj časa nas pa zopet iz-
pustili.

Prišel je Jure, Helenin oče, in
priznal, da je on Dušanovi ženi
vrat prerazal. "Imel sem lepo že-
no," — je pripovedoval — "toda
dobili so jo v grad in mi jo zape-
ljali. Helena je grajšakova hči in
ko mi jo je Dušan vkradel, sem
molčal in mislil, dobila je dr-
znege cigana. Predno za-
tanjem oči, izročim maščevanje v
njegove roke. Starega grajščaka
sem jaz vkiel in ni bil srečen.
Mlademu naj pa Dušan pomaga,
da bo še manj srečen. Sedaj sem
pa zvedel, da se hči moje žene vla-
di s — bratom, in popadla me je
jeza. Zasmilil se mi je drzni Du-
šan, počakal sem šotorišče po no-
či in zlezal v njen šotor. Mesec
je sijal, da se je videlo kakor po
dnevi. Dušan je spal, ona pa bde-
la. Mesec ji je sijal ravno v obraz,
ko sem se pri nji kleče vstavil.
"Si li ti, oče?" je vprašala.
"Jaz sem, Helena," sem dejal.

"Naredi, kar si se namenil, me-
ni itak ni živeti."

Tedaj sem jo prijel za lase, po-
gledala me je še enkrat, jaz pa
sem videl v njenih očeh grajšča-
kove oči, in sem ji porinil noč v
vrat. Kri je brizgnila, — tista
grajščakova — po meni, ona je
pa strnila trepalnice. Obrisal sem
noč in tiho odšel.

Lahko bi tudi grajščaka, ali ga
nisem hotel, naj se muči, kajti
moja kletev visi nad njim."

Obmolknil je Uroš in se zagle-
dal v ogenj. . .

"Kaj je pa s Dušanom?" vpra-
šala je Cita s nekako preplašenim
glasom. Dušan je hodil žalosten in
zmešan okrog, mi smo pa pasili na
njega, da ni šel na grajščaka.

Naslednji je začel zopet kupče-
vati s konji in štediti denar. Ne-
kega dne pa prinese sliko Hele-
ne, in kadar je solnce zahajalo
za Kočevske hribe, poslavljajoč
se od Bele Krajine, obesil je sliko
na drevo, se vtopil pred njo in
— igral. Rudeči prameni zahaja-
jočega solca so se polgravalili na
sliki, gosli Dušanove so pa solze
pile.

Nekega večera mi je rekel:
"Zapomni si Uroš, kletev moja in
Juretova; moja kletev sadene
grajščaka, ko umrem. Prišel mi
da deniš sliko z mano v grob."

Jaz sem komaj zadrževal solze
in sem mu prisegel.

"Ali misliš, Uroš, da se na dru-
gem svetu ljudje zopet vidijo?"

"Ne vem", sem dejal — "ljud-
je v vasi verujejo v to."

"Torej na svidenje!" je dejal
in mi segel v roko, kolena so se
mu začela šibiti, padel je in umrl.

Požri je strup.

Pokopali smo ga v votlini in si-
ko položili na njega, da je bil o-
braz na obrazu. Skalo pri vходу
smo pa razstrelili.

Pred par dnevi sem šel mimo
grajščine, v kateri se je začela
Dušanova nesreča. V stolpih ni
več oken, po dvorišču raste trava
in robidje. Na probojlu, kjer je
prej tako ponosno visel grb, gne-
zdijo vrabci.

Na vrtu je tisti rimski paviljon,
v katerem je grajščak — objemal
Heleno, skoro ves podrt, stebri le-
že po tleh. Gledal sem to in odšel
hitrih korakov.

Na sejmu je prodajal grajšča-
kov hlapec konja za slepo ceno,
menda je gospod rabil denar, pa
ga nisem hotel, kajti na njem le-
ži Juretova in Dušanova kletev...

Tiho je bilo krog ognja v kro-
gu, ko je Uroš končal. Na hrstu
nad ognjem je skoviknila sova, ci-
ganki Citi je pa prilzila solza na
njene košate trepalnice, se leske-
tala v mavričnih barvah v odsevu
ognja, nato pa zdrknila na njene
grudi, ki so ji gledali iz pod tanke
jopice kakor grlici iz gajbe. . .

Velik požar je uničil poslop-
ja posestnika Ivana Berančiča in
Stražgonjčičih in napravil škodo
krog 40.000 K.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Nasle zastopnike za nabiranje
naročnikov na list "Prosveta" ob-
veščamo, da vsem naročnikom,
naslanom S. N. P. J., bomo pošil-
jali "Glasilo" kot tednik toliko
časa, dokler ne izide list kot dnev-
nik.

— ZA VSEBINO OGLASOV je
odgovornost le toliko odgovorno
kolikor določa zakon.

ČAS.

Edina Slovenska revija
izhaja mesečno na 36 straneh
in velja za vse leto \$1. —
Čas, 5711 S. Millard Ave,
Chicago, Ill.

Proletarec

je slovensko glasilo socialistične
stranke v Ameriki. Vsa delavca
in rojak, ki se zanima za sociali-
sem, bi ga moral redno čitati
pravo slika socializma.

Naročnina znaša \$2.00 na leto,
\$1.00 za pol leta.

Naslov: PROLETAREC
4008 W. 31st St.

CHICAGO, ILLINOIS.

POZOR!

SLOVENSKE GRAFOPONSKE
PLOSČE!

Nova izbira, nove cene! Pišite po
cenik! Prodajam tudi Columbia
gramofone in plošče v vseh jaz-
kih.

ANTON J. TERBOVEC,

P. O. Box 1, Chicago, Ill.

5 kron poljemo zdaj za. . . \$.85

50 kron poljemo zdaj za. . . 6.90

100 Kron za \$15.00

500 kron pa za. . . \$67.50

AMERIKANSKI SLOVENC
bančni oddelk, Joliet, Illinois.

VABILO NA VESELICO

katero priredi

Slovenska podporna društva in social.
klub skupno v "Sloven. Izob. Domu"
na Franklinu, Pa., dne 4. marca 1916

Program veselice.

Slovenska taburaška godba igra izbrane komade. Maske-
radni ples za mladeniče in dekleta. Najljubnejše vabimo vse
občinstvo iz okolice na ta zabavni večer. Za pijačo, prigrizek
in drugo potrebo bode skrbel točno zato izvoljeni odbor.

VSTOPNINA ZA MOŠKE \$1.00. DAME SO VSTOPNINE
PROSTE. ODBOR SL. IZOB. DOM.

Vabilo na predpustno veselico

ktero priredi

društvo "Bratstvo" št. 6. S. N. P. J. na Sygan, Pa.

v soboto dne 4. marca, t. i. v društveni dvorani.

Igrala bode izvrstna slovenska godba iz Tom's Run.

VSTOPNINA ZA MOŠKE 50c. DAME SO VSTOPNINE
PROSTE. ZAČETEK TOČNO OB 7. URI VEČER.

Člani in članice društva plačajo po 50c v društveno bla-
gajno, akoravno se veselice ne udeležijo.

Najljubnejše vabimo vsa društva in vse slovensko občin-
stvo iz te okolice, da se mnogoštevilno veselice udeležijo.

ODBOR.

Vabilo na predpustno veselico

ki jo priredi

društvo št. 100 S. N. P. Z. "Pullman"

dne 12. februarja 1916.

v Stančkovih dvorani na 205 E. 115 ceta.

ZAČETEK OB 6. URI VEČER. VSTOPNINA 25c.

Dame v spremstvu so vstopnine proste. Najljubnejše va-
bimo društva spadajoča k S. N. P. Z. in S. N. P. J. ter ostanje
občinstvo v Chicago in okolici, da se v mnogem številu udeležijo
veselice. Za dobro potrebo s domačim vinom in klobasami
bode skrbel

ODBOR.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA

USTANOV. LETO 1852.

KAPITAL IN PREBITEK

NAD \$5,000,000.00.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

NAS LASTNI DOM.

V PITTSBURGHU, PA.

Pošilja sedaj z garancijo

100 Kron za \$15.50

v stari kraj; večje z noske pa

po še nižjih cenah, ter pišite

po iste na:

FIRST-SECOND NATIONAL BANK

OF PITTSBURGH.

Corner Fifth & Wood Sts., Pittsburgh, Pa.

Ker so se poslednji čas poštne razmere izboljšale pošiljam
zopet redno

denarje v staro domovino.

Pošiljajte ne pridejo v sedanjem času tako brzo naslovniku
v roka, pač pa v teku 20 do
